

LATVIJAS SPORTA PEDAGOĢIJAS AKADEMĒIJA



LICENCĒŠANAS ZIŅOJUMS

Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma
“SPORTA UN IZGLĪTĪBAS SPECIĀLISTS” (41142)

APSTIPRINĀTS
LSPA Senāta sēdē
2023. gada 11. maijā,
protokols Nr. 9

Rīga, 2023

SATURA RĀDĪTĀJS

I.	Studiju programmas atbilstība studiju virzienam “Izglītība, pedagogija un sports”	3
1.1	Studiju programmas izveides pamatojums un atbilstība augstskolu stratēģijai un studiju virzienam “Izglītība, pedagogija un sports”	3
1.2	Studiju programmas izstrādes procesa raksturojums.....	9
1.3	Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstība nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē	11
1.4	Studiju programmas attīstības perspektīvas	16
II.	Studiju programmas resursi un nodrošinājums	19
2.1	Studiju programmas īstenošanai nepieciešamās studiju bāzes novērtējums	19
2.2	Informatīvās un metodiskās bāzes novērtējums	21
2.3	Informācija par finansiālo bāzi studiju programmas īstenošanai	23
2.4	Materiāli tehniskās bāzes novērtējums	25
III.	Studiju saturs un īstenošanas mehānisms	26
3.1	Studiju programmas satura raksturojums	26
3.2	Studiju programmas īstenošanas mehānisma novērtējums.....	30
3.3	Studējošo prakses nodrošinājuma raksturojums un analīze	32
3.4	LSPA izveidotās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas novērtējums	33
3.5	Studējošo, absolventu, darba devēju un/ vai nozares darba devēju organizāciju un citu nozares organizāciju, iesaistes novērtējums studiju programmas izveidē.....	37
IV.	Mācībspēki	39
4.1	Studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku izvēles pamatojums	39
4.2	Mācībspēku kvalifikācijas atbilstības normatīvo aktu noteiktajām prasībām	41
4.3	LSPA mehānismi un procedūras mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai un zinātniski pētnieciskās darbības veicināšanai.....	42
V.	Pielikumu saraksts	45
VI.	Pielikumi	47

I. Studiju programmas atbilstība studiju virzienam “Izglītība, pedagoģija un sports”

1.1 Studiju programmas izveides pamatojums un atbilstība augstskolu stratēģijai un studiju virzienam “Izglītība, pedagoģija un sports”

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas (turpmāk - LSPA) jaunās pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sporta un izglītības speciālists” (41142) (turpmāk – Programma), pamatojas uz “LSPA attīstības stratēģijā 2015.-2020. gadam”¹ (saskaņā ar LSPA 2021.gada 4. februāra Senāta lēmumu pagarināta līdz 2023.gadam) noteikto studiju programmu attīstību. LSPA attīstības stratēģiskā virziena “Studiju procesa un studiju vides attīstība” ietvaros veicamo uzdevumu īstenošanas gaitu jaunu studiju programmu izveidē pamato “LSPA izglītības programmu attīstības plāns 2018.-2024.”, “LSPA studiju programmu attīstības un konsolidācijas plāns 2018.-2024.”² un “LSPA Sporta pedagogu izglītības attīstības plāns 2018.-2024.”³.

“LSPA Sporta pedagogu izglītības attīstības plāns 2018.-2024.” paredz LSPA nepieciešamos pasākumus konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanu Latvijā sporta, veselības un valsts aizsardzības mācību jomās. Izveidotajā studiju Programmā skolotāju izglītība ir atbilstīga informatīvajā ziņojumā “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā” ietvertajiem pedagoģijas studiju programmu struktūras un satura izveides principiem. Šādu atzinumu 2020. gada 23. jūlijā ir sniegusi IZM izveidotā Pedagogu izglītības jaunveides konsultatīvā padome. Izveidotā studiju Programma atbilst darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 8.2.1. specifiskā atbalsta mērķim “Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu”. Programmas izveide ir lietderīga, jo vispārējās izglītības satura reformas ieviešanas priekšnoteikums ir kompetentu pedagogu sagatavošana arī atbilstoši pirmsskolas izglītības saturā ietvertajai jomai – “Veselības un fiziskās aktivitātes mācību joma”, kā arī tiks nodrošināta iepriekšminētās jomas pedagogu profesionālās pilnveides iespējas konceptuāli jaunā kvalitātē. “LSPA Sporta pedagogu izglītības attīstības plāna 2018.-2024.” noteikto uzdevumu īstenošana – programmas izveide, sekmē jaunu kvalitatīvu pedagogu studiju programmu piedāvājumu, nodrošinot vispārējās izglītības satura reformas ieviešanu.

LSPA Latvijā ir vienīgā specializētā augstskola, kura īsteno pētniecību sporta pedagoģijas jomā. Jau vairāk kā 100 gadus LSPA ir nodrošinājusi zinātniskās izpētes rezultātos balstītu sporta pedagogu sagatavošanu un profesionālo pilnveidi. Esošie

¹ “LSPA attīstības stratēģija 2015.-2020. gadam” (pieejams https://www.lspa.lv/files/documents/2015/LSPA_Strategija_2015_2020.pdf)

² “LSPA izglītības programmu attīstības plāns 2018.-2024.”, “LSPA studiju programmu attīstības un konsolidācijas plāns 2018.-2024.” (pieejams https://www.lspa.lv/files/senate/decisions/2018/03/LSPA_programmu_attistibas_plans_2018.pdf)

³ “LSPA Sporta pedagogu izglītības attīstības plāns 2018.-2024.” (pieejams https://www.lspa.lv/files/senate/decisions/2018/03/PAPILDINAJUMI_Pedagogu_izglit_att_plans.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

resursi ir atbilstoši, lai sasniegtu “LSPA sporta pedagogu izglītības attīstības plāna 2018.-2024.” mērķus. Esošos cilvēkresursus sporta pedagoģijas jomā LSPA raksturo kompetents akadēmiskais personāls, kur 67,8% no akadēmiskā personāla ir doktora zinātniskais grāds. Pēdējos piecos gados LSPA studējošo skaits no studējošo kopskaita valstī ir stabils - vidēji 1,6%, kaut gan LSPA kontekstā tas ir vidēji pieaudzis par 1,4%, neskatoties, ka pēdējos gados samazinājums ir par 2,3%.

LSPA jau vairākus gadus novēro noturīgu un dažbrīd pieaugošu studentu interesi par studijām sporta pedagoģijā. 2018. gada 4. oktobrī LSPA Senāts lēma (protokols Nr.2) par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” (skat. 11. pielikums) izveidi. LSPA jaunveidotā studiju Programma nodrošinās potenciāliem studējošiem iespēju iegūt kvalitatīvu skolotāju izglītību, lai varētu īstenot kompetenču pieejā balstītu izglītojamo izglītošanu veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā pirmskolas izglītībā.

Studiju programma ir unikāla, jo pirmā līmeņa profesionālās augstās izglītības studiju programma “Sporta un izglītības speciālists” ir vienīgā starpdisciplinārā pirmā līmeņa profesionālās augstās izglītības studiju programma Latvijā, kuras absolventi iegūs kvalifikāciju “Skolotājs”, apgūstot pirmsskolas izglītības skolotāja specializāciju (5. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņa kompetences⁴), kas saskaņā ar Profesionālās izglītības likumu⁵ ir īsā cikla profesionālā augstākā izglītība. Īsā cikla profesionālā augstākā izglītība ir daļa no pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības, tādējādi apakšprogrammas - “Pirmsskolas sporta skolotājs” un/vai “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” - ir veidotas arī saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvajā ziņojumā “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā”⁶ noteikto. “LSPA studiju programmu attīstības un konsolidācijas plāns 2018.-2024.”⁷ (aktualizēts LSPA Senātā 2021.gada 25. novembrī, protokols Nr.5) paredz, ka starpdisciplinārajā studiju programmā “Sporta un izglītības speciālists” būs šādas apakšprogrammas: “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā”, “Pirmsskolas sporta skolotājs” (veselība un fiziskā aktivitāte mācību jomā) un “Sporta veida treneris”. Apgūstot apakšprogrammu apakšprogrammu “Sporta veida treneris”, absolventi iegūs “Sporta trenera” kvalifikāciju. Tā kā studiju programma ir starpdisciplināra un absolvējot programmas konkrēto apakšprogrammu studējošais var iegūt skolotāja vai sporta trenera kvalifikāciju, studiju programmai tiek piemērots kods 41142 saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumiem Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”. Gan skolotājs, gan arī treneris veic tiešu pedagoģisko jeb

⁴ Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/291524>)

⁵ Profesionālās izglītības likums (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/20244>)

⁶ IZM informatīvais ziņojums “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā” (pieejams https://www.izm.gov.lv/images/izglitiba_visp/IZMinfozinoj_14112017_skolotaju_izglitiba.pdf)

⁷ “LSPA izglītības programmu attīstības plāns 2018.-2024.”, “LSPA studiju programmu attīstības un konsolidācijas plāns 2018.-2024.” (pieejams https://www.lspa.lv/files/senate/decisions/2018/03/LSPA_programmu_attistibas_plans_2018.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

izglītojošo darbību. Pedagoģa izglītojošās darbības nosacījumi nosaka nepieciešamību iegūt augstāko izglītību, kas Latvijas izglītības klasifikācijā⁸ atbilst izglītības programmu grupai ar kodu 142 "Izglītības zinātne"⁹. Studiju programma un tās apakšprogrammas atbilst tautsaimniecības nozarei "Izglītība", jo tajā tiek ietverta jebkāda līmeņa izglītība vai profesionālā izglītība un arī apmācība, kas saistīta ar sportu¹⁰, jo arī sporta treneris veic sporta izglītojošo darbību sporta procesa ietvaros, respektīvi, interešu izglītības vai profesionālās ievirzes izglītības jomā jeb programmās. Tātad saskaņā ar Augstskolu likuma 55.panta pirmo daļu¹¹, studiju programmas ietvaros ir izveidotas studiju programmas apakšprogrammas, kas ir studiju programmas sastāvdaļas un atbilst konkrētai zinātnes nozarei, tautsaimniecības nozarei.

Studiju programmas un apakšprogrammu mērķis ir sagatavot sporta un izglītības speciālistu profesionālajai darbībai, veicinot viņa garīgo un fizisko pilnveidošanos, veidojot brīvu, atbildīgu un radošu personību, dodot iespēju, veicināt sporta un izglītības speciālistu zināšanu un prasmju apguvi, kas nodrošina piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvu un sekmē konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos, radot motivāciju tālākizglītībai un sniedzot iespēju sagatavoties, lai iegūtu otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un sestā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Studiju programmas un apakšprogrammu galvenie uzdevumi ir:

1. Izglītēt studējošos, nodrošinot sporta un izglītības speciālistu profesionālajai darbībai nepieciešamās piektā līmeņa profesionālās kompetences attīstību, piedāvājot dažādus mācīšanās ceļus, sekmēt viņu konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos un starptautiskajā darba tirgū;
2. Veicināt patstāvīgas profesionālās kompetences pilnveides prasmes, nodrošinot studējošo garīgo un fizisko pilnveidošanos, veidojot brīvu, atbildīgu un radošu personību, radot motivāciju tālākizglītībai un sniedzot iespēju sagatavoties atbilstoši Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 5. līmeņa zināšanām, prasmēm un kompetencei, lai nākotnē iegūtu otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un sestā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Studiju programmas un apakšprogrammu plānotie studiju rezultāti:

1. Zināšanas un izpratne:
 - Spēj parādīt vispusīgas un specializētas sporta un izglītības speciālista profesionālajai jomai atbilstošas faktus, teoriju, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas un izpratni.
2. Prasmes:

⁸ Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/291524>)

⁹ Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 322 "Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju" (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/291524>) 2.pielikums

¹⁰ <https://www.csp.gov.lv/lv/klasifikacija/nace-2-red/nace-saimniecisko-darbibu-statistiska-klasifikacija-eiropas-kopiena-2-redakcija>

¹¹ Augstskolu likums. <https://likumi.lv/ta/id/37967>

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

- Spēj, balstoties uz analītisku pieeju, veikt praktiskus uzdevumus sporta un izglītības speciālista attiecīgajā profesijā, parādīt prasmes, kas profesionālajām problēmām ļauj rast radošus risinājumus, pārrunāt un argumentēti apspriest praktiskus jautājumus un risinājumus attiecīgajā sporta un izglītības speciālista profesijā ar kolēģiem, klientiem un vadību, ar attiecīgu patstāvības pakāpi mācīties tālāk, pilnveidojot savas kompetences.
- Spēj izvērtēt un pilnveidot savu un citu cilvēku darbību, strādāt sadarbībā ar citiem, plānot un organizēt darbu, lai veiktu konkrētus uzdevumus savā profesijā, veikt vai pārraudzīt tādas darba aktivitātes, kurās iespējamas neprognozējamas izmaiņas.

3. Kompetences:

- Spēj formulēt, aprakstīt un analizēt praktiskas problēmas savā sporta un izglītības speciālista profesijā, atlasīt nepieciešamo informāciju un izmantot to skaidri definētu problēmu risināšanai, piedalīties sporta un izglītības speciālista profesionālās jomas attīstībā, parādīt, ka izprot sporta un izglītības speciālista profesijas vietu plašākā sociālā kontekstā.

Programmā plānotie studiju rezultāti ir savstarpēji saistīti un sasniedzami, jo tie ir vērsti uz skolotāja vai sporta trenera profesionālās kompetences attīstību kā kompleksu sasniedzamo rezultātu - spēju kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās. Programmā plānotie studiju rezultāti ir cieši savstarpēji saistīti ar studiju Programmas galvenajiem uzdevumiem. Programmā plānotie studiju rezultāti ir vērsti uz galveno uzdevumu sasniegšanu, ja tiek sasniegti studiju programmas galvenie uzdevumi, tad tiks sasniegts arī studiju programmas mērķis. Tātad studiju Programmas mērķis, uzdevumi ir sasniedzami un savstarpēji saistīti.

Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” un tajā esošo apakšprogrammu apjoms, ilgums, īstenošanas veids un forma – 80 kredītpunkti (KP), 2 gadi pilna laika klātienē. Studiju programmā nepieciešamības gadījumā daļa no studijām var tikt nodrošināta arī attālināti.

Studiju programma atbilst 2013. gada 24. maijā akreditētajam studiju virzienam “Izglītība, pedagoģija un sports”, kurā LSPA īsteno šādas studiju programmas: 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības programmu “Izglītības un sporta darba speciālists” (41813), akadēmiskā bakalaura studiju programmu “Pedagoģija” (43142), profesionālā bakalaura studiju programmu “Sporta zinātne” (42813), profesionālā maģistra studiju programma “Sporta zinātne” (47813) un doktora studiju programmu “Sporta zinātne” (51813). Studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” īstenošana notiek pamatojoties uz LSPA stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem. Piemēram, “LSPA studiju programmu attīstības un konsolidācijas plānā 2018.-2024.” paredzēts, ka LSPA slēgs šajā studiju virzienā 1.līmeņa augstākās izglītības studiju programmu “Izglītības un sporta darba speciālists” (41813), bet, uz esošās studiju programmas bāzes sadarbībā ar partneriem, LSPA kā vadošais partneris izstrādās 1.līmeņa augstākās izglītības studiju programmu “Sporta un izglītības speciālists” (41142). Uzsākot īstenot jauno izstrādāto 1.līmeņa augstākās izglītības studiju programmu, LSPA pakāpeniski slēgs šobrīd īstenoto

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

1.līmeņa augstākās izglītības studiju programmu “Izglītības un sporta darba speciālists” (41813). LSPA studiju virzienā “Izglītība, pedagogija un sports” īstenotajās studiju programmās ir stabils studējošo pieprasījums, jo visās studiju programmās studējošo skaits pārsniedz 30 studējošos studiju programmā. Uzsākot Programmas izstrādi studējošo skaits studiju virzienā 2019. gada 1. oktobrī bija 937 studējošie, kas veido 69,5% no LSPA kopējā studējošo skaita:

- 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības programma "Izglītības un sporta darba speciālists" (41813) – 144 studējošie,
- profesionālā bakalaura studiju programma “Sporta zinātne” (42813) – 699 studējošie,
- profesionālā maģistra studiju programma “Sporta zinātne” (47813) – 62 studējošie,
- doktora studiju programma “Sporta zinātne” (51813) – 32 studējošie.

Salīdzinot ar 2018. gadu, studējošo skaits šajā studiju virzienā samazinājās par 9,6% (972 studējošie), kas skaidrojams ar 90. gadu demogrāfiskās bedres laikā dzimušās paaudzes kļūšanu par studējošiem. Savukārt 2018. gada studējošo skaits studiju virzienā bija lielāks par 9,7%, salīdzinot ar 2017.gadu (950 studējošie). Bet 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, šajā studiju virzienā studējošo skaits pieauga par 9,7% (961 studējošais), kas veido 68,3% no LSPA kopējā studējošo skaita. Savukārt COVID-19 pandēmijas laikā tas samazinājās, salīdzinot 2021. gadu ar 2020. gadu par 9,8% (943 studējošie, tie veido 69,4% no LSPA kopējā studējošo skaita), bet salīdzinot 2022. gadu ar 2021. gadu studējošo skaits studiju virzienā samazinājās par 9,7% (916 studējošie, tie veido 69,1% no LSPA kopējā studējošo skaita).

Studiju programma atbilst “LSPA attīstības stratēģijā 2015.-2020. gadam”¹² noteiktajai studiju programmu attīstībai un paredzētajai studējošo skaita palielināšanai studiju virzienu ietvaros vismaz par 2% katrā studiju gadā. LSPA darbības galvenais mērķis ir nodrošināt studējošajiem iespēju iegūt augstāko akadēmisko un augstāko profesionālo izglītību un sagatavotību, attīstīt sporta zinātni un pētniecību veselības aprūpē sportā, izkopt kultūru, lai saglabātu Latvijas Republikai (LR) nepieciešamo intelektuālo un fizisko potenciālu, veicinot un nodrošinot tautas harmonisku attīstību.

LSPA attīstības stratēģiskie virzieni:

1. Studiju procesa un studiju vides attīstība.
2. Zinātniskā darbība un inovācijas.
3. Starptautiskā un nacionālā sadarbība.
4. Studējošo sporta vides attīstība.
5. Augstskolas struktūras un infrastruktūras optimizācija.

LSPA studiju procesa mērķis ir nodrošināt studējošajiem starptautiski atzītas kvalitatīvas studijas, attīstīt inovatīvu pētniecību sporta zinātnē, veselības aprūpē sportā, to integrējot mūsdienīgā studiju procesā, kas sekmētu kompetentu, konkurētspējīgu sporta un veselības aprūpes speciālistu sagatavošanu sporta jomā Latvijas un starptautiskajam darba tirgum.

¹² “LSPA attīstības stratēģija 2015.-2020. gadam” (pieejams
https://www.lspa.lv/files/documents/2015/LSPA_Strategija_2015_2020.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Var secināt, ka studiju virziens “Izglītība, pedagogija un sports” atbilst LSPA stratēģiskajai specializācijai. Studiju virzienā ir stabils studējošo pieprasījums visās studiju programmās. Studiju virzienā iekļaujamā studiju programma atbilst darba tirgus pieprasījumam, jo 51 % Latvijas skolotāju ir vecumā no 50 gadiem un vairāk (OECD vidējais rādītājs – 34 %). Tas nozīmē, ka Latvijai nākamajā desmitgadē būs jāatjauno apmēram katrs otrais skolotājs no pieejamā skolotāju darbaspēka¹³.

Latvijā salīdzinot 2020. gadu un 2021. gadu pievienotā vērtība pakalpojumu nozarēs pieaugusi par 6,2 %, bet ražojošo nozaru pievienotās vērtības pieaugums ir tikai 0,9 %. Savukārt sporta nodarbību, izklaides un atpūtas darbību jomas pievienotās vērtības pieaugums ir par 3,8% (CSP, 2022¹⁴).

Eiropas statistikas dati (Eurostat, 2020¹⁵) liecina, ka nodarbinātība sporta jomā 2019. gadā Eiropā sasniedz jau 1,37 miljonus cilvēku. Savukārt Latvijā 2014. gadā nodarbinātie sporta jomā bija 0,6% no visiem Latvijā nodarbinātajiem, 2018. gadā 0,91%, bet 2019. gadā nodarbinātība sporta jomā jau ir sasniegusi 1,1% no visiem Latvijā nodarbinātajiem. Tas liecina par nodarbinātības sporta jomā visstraujāko pieaugumu Latvijā starp Eiropas valstīm. Bet 2021. gadā 1.4 miljoni cilvēku Eiropā bija nodarbināti sporta jomā, kas liecina, ka ir sasniegts pirms COVID-19 pandēmijas līmenis, bet nodarbināto sieviešu skaits sporta jomā 2021. gadā nebija sasniedzis 2019. gada nodarbinātības līmeni. Savukārt nodarbinātība sporta jomā 2021. gadā Latvijā vēl nav sasniegusi pirms COVID-19 pandēmijas līmeni, jo 2021. gada dati liecina, ka tā ir 0,7% no visiem Latvijā nodarbinātajiem. COVID-19 pandēmijas ietekmē nodarbinātība Latvijā sporta jomā kritās vairāk kā par 30%. 2021. gadā trīs ES dalībvalstīs vismaz divas trešdaļas sporta jomā strādājošo bija augstākā izglītība – Lietuvā (80 %), Grieķijā (71 %) un Latvijā (68 %) (Eurostat, 2021¹⁶). Pieaugot nodarbinātībai pēc COVID-19 pandēmijas sporta jomā, aktualizējas nepieciešamība sporta nozares attīstības tendencēm atbilstošu kvalificētu kompetentu profesionālu sporta treneru nodrošināšanā Latvijā. Studiju programmas izveides pamatojums ir straujais nodarbinātības pieaugums sporta jomā un jomas attīstības tendencēm atbilstošu kvalificētu speciālistu trūkums darba tirgū.

Studiju programmas izveide atbilst LSPA stratēģijai un LSPA studiju virzienam “Izglītība, pedagogija un sports”, jo studiju programmas mērķis ir sagatavot sporta un izglītības speciālistu profesionālajai darbībai, veicinot viņa garīgo un fizisko pilnveidošanos, veidojot brīvu, atbildīgu un radošu personību, dodot iespēju, veicināt sporta un izglītības speciālistu zināšanu un prasmju apguvi, kas nodrošina piektā līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvu un sekmē konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos, radot motivāciju tālākizglītībai, kas savukārt veicina LSPA stratēģijā noteiktā LSPA studiju procesa mērķa sasniegšanu nodrošināt studējošajiem starptautiski atzītas kvalitatīvas studijas, attīstīt inovatīvu pētniecību

¹³ OECD (2019), TALIS 2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners, TALIS, OECD Publishing, Paris (pieejams <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en> , http://www.oecd.org/education/talis/TALIS2018_CN_LVA_lv.pdf)

¹⁴ IKP palielinājums 2021. gadā 4,8 % un 4. ceturksnī 3,5 % (pieejams <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/valsts-ekonomika/ikp-istermina/preses-relizes/8220-iekaszemes-kopprodukts-2021>)

¹⁵ Eurostat (pieejams <https://ec.europa.eu/eurostat>)

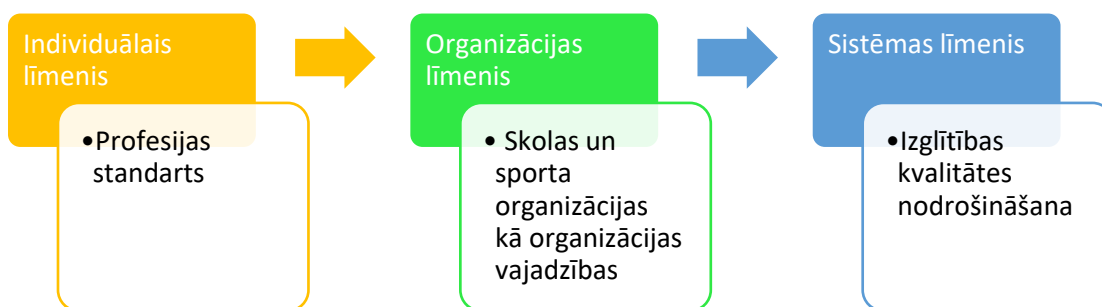
¹⁶ Eurostat. Employment in sport. (pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_in_sport#Employment_in_sport_-_developments_between_2019_and_2021)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

sporta zinātnē, to integrējot mūsdienīgā studiju procesā, kas sekmētu kompetentu, konkurētspējīgu sporta un izglītības speciālistu sagatavošanu sporta jomā Latvijas un starptautiskajam darba tirgum.

1.2 Studiju programmas izstrādes procesa raksturojums

Studiju programmas izveides procesā izmantoti tādi dati, lai ar dažādu informācijas resursu palīdzību noteiktu skolotāju un sporta treneru kā cilvēkresursu attīstības vajadzības un lai nodrošinātu aktuālo darba tirgus vajadzību atspoguļošanu studiju programmas saturā atbilstoši Latvijas situācijai (skat. 1. att.).



1. att. Skolotāja un sporta trenera profesijas attīstības vajadzību noteikšana studiju programmas izveidē

2020. gada 12. jūnijā apstiprinātās¹⁷ skolotāja profesijas standartā ietvertās prasības ir iestrādātas studiju Programmā. Tas ir aktuāls dokuments, jo un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, profesijas standarti ir jāaktualizē ik pēc pieciem gadiem¹⁸. Skolas kā organizācijas vajadzību noteikšana ietver pedagogu cilvēkresursu attīstības plānošanu. Tā ir skolotāju pieprasījuma un piedāvājuma pārraudzība un analīze, lai varētu saplānot pašreizējās un nākotnes vajadzības pēc kvalificētiem sporta un veselības skolotājiem, valsts aizsardzības mācības skolotājiem un studentiem pedagoģijā šajās jomās. Šādas plānošanas mērķis ir prognozēt skolotāju trūkumu vai – gluži pretēji – pārprodukciju. Vairākums Eiropā pētīto valstu skolotāja profesija netiek speciāli plānota, tomēr vairākās valstīs vērtīgus datus izglītības pārvaldes iestādēm sniedz darba tirgus pārraudzība.¹⁹ Latvijā, kur formāla plānošana netiek veikta, augstākā līmeņa izglītības pārvaldes iestāde kopā ar pašvaldībām ir veikusi aptauju par nākamo piecu gadu laikā prognozētajām vakancēm skolotāja

¹⁷ Skolotāja profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-138.pdf>)

¹⁸ Ministru kabineta 2016. gada 27. septembra noteikumi Nr. 633 "Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību (ja profesijai neapstiprina profesijas standartu) un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība" (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/285032-profesijas-standarta-profesionalas-kvalifikācijas-prasību-ja-profesijai-neapstiprina-profesijas-standartu-un-nozares-kvalifikāciju-struktūras-izstrādes-kārtība>)

¹⁹ European Commission/EACEA/Eurydice, 2018. Skolotāja profesija Eiropā: pieejamība, tālākvirzība un atbalsts. Eurydice ziņojums. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs. (pieejams https://viaa.gov.lv/library/files/original/Skolotaju_prof_Eiropa.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

profesijā.²⁰ Tomēr Latvijā kopš 2008. gada ievērojami samazinājies uzņemto studentu īpatsvars tematiskajā grupā „Izglītība” un tas turpināja sarukt arī pēdējos divos gados. Darbaspēka piedāvājuma samazinājuma iemesls ir nepietiekams darbaspēka atražošanās līmenis, t.i. jauno darba tirgū ienākošo speciālistu skaits ir mazāks nekā tie, kuri iziet no darba tirgus pensionēšanās dēļ u.c. faktoriem. Visvairāk darbaspēka novecošanās turpmākajos gados izpaudīsies izglītībā. 2019. gadā no kopējā darbaspēka piedāvājuma ar atbilstošu izglītību vairāk nekā puse bija vecumā virs 45 gadiem – izglītības tematiskajā grupā (62%), tādējādi nākamo 10-20 gadu laikā vairums no tiem pametīs darba tirgu²¹. Latvijā arī ir viena no zemākajām skolotāju algas izmaksām uz vienu skolēnu sākumskolā starp OECD valstīm, galvenokārt tāpēc, ka skolotāju algas ir zemākas par vidējo OECD valstīs²². Skolas un pirmsskolas kā organizācijas vajadzības norāda uz skolotāju pieprasījuma pieaugumu nākotnē, tādējādi aktualizējot Programmas kvalitatīvas izstrādes un īstenošanas nozīmīgumu.

Jaunās programmas apakšprogrammas “Sporta veida treneris” izstrādes nepieciešamību nosaka arī pieejamās jaunākās ES publicētās darba grupas izstrādātās “Vadlīnijas par minimālajām prasībām treneru prasmēm un kompetencēm” (*“Guidelines regarding the minimum requirements in skills and competences for coaches”*)²³, kas aktualizē kvalitatīvu topošo speciālistu izglītošanas nozīmīgumu. Sporta trenera profesijā Latvijā strādā 1705 sporta treneri²⁴ ar C kategoriju (sporta trenera) sertifikātu, kas apguvuši tikai profesionālo tālākizglītību, kas īstenojama pēc vispārējās vai profesionālās vidējās izglītības ieguves (C kategorijas sporta speciālistu programma), šobrīd diskutabla ir sagatavoto C kategorijas speciālistu atbilstība minimālajām treneru prasmēm un kompetencēm, kas ir noteiktas iepriekšminētajās vadlīnijās. Sporta nozares speciālistu skatījumā, tas liecina par nepietiekamu kvalifikāciju, lai vadītu treniņu procesu it īpaši bērniem un jauniešiem, kur būtu nepieciešami augstas kvalifikācijas speciālisti, tāpēc ir nepieciešams attīstīt gan sporta trenera profesijas standartam (skat. 20.pielikumu), gan arī ES vadlīnijām par minimālajām prasībām treneru prasmēm un kompetencēm atbilstīgu topošo sporta treneru profesionālās izglītošanas procesu, kas arī sekmēs darba tirgus pieprasījuma nodrošinājumu nozarē.

Izglītības sistēmas kvalitāti nosaka tajā strādājošo skolotāju un sporta treneru kompetence. Tādēļ LSPA kā vadošais partneris, lai sekmētu Latvijas izglītības sistēmas veiktspēju, veidoja Programmu tā, lai skolotāju kā cilvēkresursu attīstības

²⁰ European Commission/EACEA/Eurydice, 2018. Skolotāja profesija Eiropā: pieejamība, tālākvirzība un atbalsts. Eurydice ziņojums. Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs. (pieejams https://viaa.gov.lv/library/files/original/Skolotaju_prof_Eiropa.pdf)

²¹ Ekonomikas ministrijas informatīvais ziņojums “Par darba tirgus prognozēm”: (pieejams https://www.em.gov.lv/lv/videja-un-ilgtermina-darba-tirgus-prognozes/emzino_03062020-ar-pielikumiem1.pdf)

²² OECD (2021), Education at a Glance 2021: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris (pieejams <https://dx.doi.org/10.1787/69096873-en>)

²³ European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Čujko, A., Jeričević, M., Lara-Bercial, S., et al., Guidelines regarding the minimum requirements in skills and competences for coaches, Publications Office, 2020, (pieejams <https://data.europa.eu/doi/10.2766/69405>)

²⁴ Sporta reģistrs (pieejams https://lsfp.lv/sporta_registrs/sertificatie_sporta_specialisti)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

sistēma, koncentrētos uz labāko reflektantu piesaisti un kvalitatīvu studiju procesu saskaņā ar aktuālajām darba tirgus vajadzībām²⁵, aktuālo vispārējās izglītības saturu, augstākās profesionālās izglītības saturu un turpmāko profesionālo atbalstu.

Programma tika izstrādāta specifiskā atbalsta mērķa 8.2.1 “Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu 1. kārtas ietvaros” LSPA īstenotajā projektā Nr. 8.2.1.0/18/I/006 “Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas pedagogu izglītības studiju programmu fragmentācijas samazināšana un resursu koplietošanas stiprināšana”. LSPA kā vadošais projekta partneris ir izstrādājis studiju programmu, iesaistot piecus sadarbības partnerus - Latvijas Universitāti, Daugavpils Universitāti, Liepājas Universitāti, Rīgas Stradiņu universitāti un Latvijas Republikas Aizsardzības ministriju. Studiju programmas satura izstrādē tika iesaistīti LSPA un partneru izvirzītie augstākās izglītības eksperti (t.sk. mācībspēki), kuriem ir doktora zinātniskais grāds, augstākās izglītības studiju satura izstrādes, praktiskā vai pētnieciskā pieredze pēdējo četru gadu laikā, kā arī bija iesaistīti ESF projekta 8.3.1.1/16/I/002 „Kompetenču pieeja mācību saturā” eksperti un starptautiskie nozares eksperti (t.sk. tehnoloģiju eksperts). Studiju programmas ārējā ekspertīzē bija iesaistīti ESF projekta 8.3.1.1/16/I/002 „Kompetenču pieeja mācību saturā” eksperti, darba devējus pārstāvēja arī Latvijas sporta skolotāju asociācijas pārstāvis un sporta skolotāju metodiskās apvienības pārstāvis. Studiju programmas satura apspriešanā iesaistījās arī studējošie. Izglītības un zinātnes ministrijas izveidotā Pedagogu izglītības jaunveides konsultatīvā padome ir izvērtējusi LSPA jaunveidoto studiju Programmu un sniegusi atzinumu par Programmas atbilstību informatīvajā ziņojumā “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā” iekļautajām prasībām (skat.19. pielikums).

1.3 Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstība nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē

Izstrādātajā Programmā tika ievēroti “Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā”²⁶ pedagogu (skolotāju un sporta treneru) sporta izglītībā sagatavošanā.

Eiropā tiek realizētas vairāk kā 150 dažāda līmeņa programmas sporta zinātnes jomā, no tām vairāk kā 60 bakalaura programmas sporta zinātnē. Veicot salīdzinājumu ar citu valstu studiju programmām, tika konstatēts, ka šādai programmai nav identisku programmu Eiropā un tā ir unikāla. LSPA 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma “Sporta un izglītības speciālists” būtiski atšķiras, salīdzinot ar tāda paša līmeņa citām līdzīgām studiju programmām augstskolās vai koledžās Latvijā un Eiropā, jo pēc citu programmu apguves nav

²⁵ Skolotāja profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-138.pdf>)

²⁶ Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESG). (2015). Brisele, Beļģija (pieejams http://www.aic.lv/portal/content/files/AIC%20ESG2015%20int-1_2.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

iespējams piešķirt ceturrtā līmeņa (pirms izmaiņām 01.08.2022.)²⁷ profesionālo kvalifikāciju (saskaņā ar Profesionālās izglītības likumu šobrīd piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju), bet gan pārsvarā sestā līmeņa kvalifikāciju. Piemēram, salīdzinot bakalaura programmu studiju jomas, var secināt, ka programmās īsteno studijas sporta zinātnē kā pamatstudijas. Dominē programmas, kas skar sporta zinātni un ar iegūstamo kvalifikāciju saistīto studiju virzienu, piemēram, sporta izglītību skolā. Programmu struktūras pamatā ir moduļu princips, kas ļauj elastīgi kombinēt studijas izvēlētajās kvalifikācijās^{28,29}.

Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālisti kļūst arvien nepieciešamāki izglītībā, lai nodrošinātu iekļaujošas sporta izglītības īstenošanu. Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālistu izglītība Eiropā pārsvarā tiek īstenota, ņemot kā pamatu sporta skolotāju izglītības programmu saturu un specializējoties pielāgotajās fiziskajās aktivitātēs³⁰. Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālisti ir sporta skolotāju atbalsta personāls iekļaujošās sporta izglītības īstenošanā. Pielāgoto fizisko aktivitāšu izglītība pārsvarā tiek īstenota bakalaura vai maģistra studiju programmās. LSPA izstrādātā Programma nodrošina, ka apgūstot pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālista izglītību kā pirmsskolas sporta skolotājs, speciālists varēs turpināt izglītību un iegūt sporta skolotāja kvalifikāciju visās izglītības pakāpēs profesionālā bakalaura studijās.

Apakšprogrammas “Pirmsskolas sporta skolotājs” (veselība un fiziskā aktivitāte mācību jomā) apguves nodrošināšana veidota saskaņā ar 2018. gada 11. septembra MK noteikumiem Nr. 569 “Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību”³¹. Noteikumi nosaka, ka par vispārējās izglītības pirmsskolas pedagogu ir tiesīga strādāt persona ar sporta skolotāja kvalifikāciju pirmsskolas sporta skolotājam. Par vispārējās izglītības pirmsskolas pedagogu ir tiesīgs strādāt pirmsskolas pedagogs, kurš iegūst pirmsskolas skolotāja kvalifikāciju atbilstoši Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras piektajam līmenim, un divus gadus pēc tās ieguves strādā skolotāja mentora vadībā. Šāda līmeņa apakšprogramma ir unikāla Eiropas kontekstā, jo pārsvarā Eiropā tiek nodrošināta sporta skolotāja kvalifikācijas apguve ar tiesībām strādāt visās izglītības pakāpēs. Tā kā studiju bakalauru programmu struktūras pamatā ir moduļu princips, tas ļauj elastīgi kombinēt turpmākās studijas izvēlētajās kvalifikācijās pēc pirmā līmeņa augstākās izglītības jeb īsā cikla profesionālās augstākās izglītības, kas ir daļa no pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības.

²⁷ 2022.gada 1.augustā stājās spēkā grozījumi Profesionālās izglītības likuma 5. pantā “Profesionālās kvalifikācijas līmeņi Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrā”, kā rezultātā no 5 profesionālās kvalifikācijas līmeņiem notika pāreja uz 8 profesionālās kvalifikācijas līmeņiem. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/20244-profesionalas-izglitibas-likums>)

²⁸ Sports Didactics in Europe: History, Current Trends and Future Developments (2022). Eds. Brigitta Höger, Konrad Kleiner. Waxmann, Munster-New York.

²⁹ European Physical Education Teacher Education Practices: Initial, Induction, and Professional Development (2019). Eds. Ann MacPhail, Zuleyha Avsar, Deborah Tannehill, Meyer & Meyer Sports

³⁰ Kudláček, M., Morgulec-Adamowicz, N., & Verellen, J. (2010). *European standards in adapted physical activity*. Palacký Univerzity. (piejams https://apa.upol.cz/images/EUSAPA_dotisk_2014.pdf)

³¹ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 569 "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību". (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/301572>)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Veidojot “Pirmsskolas sporta skolotājs” (veselība un fiziskā aktivitāte mācību jomā) apakšprogrammu, ņemta vērā pašreizējā daudzveidīgā prakse sporta izglītībā visā Eiropā kas paredz definēt mācīšanās rezultātus sporta izglītībā skolā. Līdz ar to ir atšķirīgi sporta skolotāju sagatavošanas līmeņi, katram no tiem ir definētas atbilstošas kompetences, kas nepieciešamas sporta pedagogam, lai konkrētajā valstī likumdošanā noteiktajā kārtībā nodrošinātu kvalitatīvu sporta izglītības programmu īstenošanu. Izvērtējot studiju programmas, tika konstatēts, ka dominē trīs dažādu sporta skolotāju kategoriju līmeņi: 1) sporta skolotājs (viena priekšmeta speciālists), programmas apjoms līdz 240 ECTS; 2) sporta skolotājs (2-3 priekšmeti), programmas apjoms 240 ECTS, kurā vismaz 35-50% (84–120 ECTS) satura, izņemot profesionālo praksi, ir saistīti ar sporta izglītību; 3) vispārizglītojošais skolotājs, programmas apjoms 240 ECTS, kurā vismaz 10% (24 ECTS) ir sporta izglītības saturs³².

Arī pasaulē ir raksturīgas līdzīgas tendences sporta pedagogu izglītībā – daudzveidīga prakse, ņemot vērā nacionālās likumdošanas prasības, bet ir arī kopīgas tendences sporta izglītības kvalitātes nodrošināšanā. Sporta izglītības skolā galvenais uzdevums ir nodrošināt jaunajai paaudzei iespēju iegūt tādu kustību kompetenci, psihomotorās prasmes, kognitīvo izpratni un sociālās un emocionālās prasmes, kas ļauj viņiem būt informētiem un atbildīgiem lēmumu pieņēmējiem par iesaistīšanos fiziskajās aktivitātēs dzīves laikā. Līdz ar to pamata kompetences topošajiem sporta pedagogiem studiju programmās galvenokārt ir saistītas ar spēju pielietot praksē zināšanas par to, kā veselīgs cilvēka ķermenis darbojas fiziskās slodzes laikā un kā sports un fiziskās aktivitātes veicina veselību - fiziski, garīgi un sociāli, ņemot vērā jaunākās atziņas arī fizioloģijā, psiholoģijā, pedagogijā, inženierzinātnēs, ķīmijā un anatomijā^{33,34}.

Regulāra fiziskā aktivitāte ir pamatnosacījums bērnu veselības veicināšanā.³⁵ 2014. gadā Dānijas valdība ieviesa plašu skolu reformu visās valsts skolās. Reformas īpatnība bija tā, ka mācību programmā obligāti jāievieš 45 minūšu ikdienas fiziskās aktivitātes³⁶. Reformas rezultāti, liecināja, ka skolotāju interese par fiziskajām aktivitātēm, kompetenču pilnveidošana un kopīga lēmumu pieņemšana bija galvenie faktori veiksmīgai reformas rezultātu sasniegšanai. Dānijas skolu reforma ir viens no dažiem zināmajiem piemēriem visā pasaulē, kad tiek palielinātas

³² European Physical Education Teacher Education Practices: Initial, Induction, and Professional Development (2019). Eds. Ann MacPhail, Zuleyha Avsar, Deborah Tannehill, Meyer & Meyer Sports

³³ Sports Didactics in Europe: History, Current Trends and Future Developments (2022). Eds. Brigitta Höger, Konrad Kleiner. Waxmann, Munster-New York.

³⁴ European Physical Education Teacher Education Practices: Initial, Induction, and Professional Development (2019). Eds. Ann MacPhail, Zuleyha Avsar, Deborah Tannehill, Meyer & Meyer Sports

³⁵ Janssen, I., & Leblanc, A. G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school-aged children and youth. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*, 7, 40. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-7-40>

³⁶ Ministry of Education. Bekendtgørelse af lov om folkeskolen. LBK nr. 1510, §15. 2019 Aug. (pieejams <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/823>)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

prasības skolas ikdienas fiziskajām aktivitātēm mācību programmā³⁷. Dānija ir viena no vadošajām inovāciju ieviesējām sporta izglītībā, sporta skolotāju izglītošanā, kompetenču pilnveidē, tāpēc LSPA izvēlējās salīdzināt Programmu ar šajā valstī īstenoto studiju programmu sporta skolotāju sagatavošanā. Dānijā pedagoga profesijā bakalaura programma ilgst 3 gadus (180 ECTS). Dažādās Dānijas augstskolās (Olborgas universitāte, Orhūsas universitātē, Kopenhāgenas Universitāte, Dienviddānijas universitāte) dažādās ar sportu saistītās bakalaura grāda studijās tiek piedāvāta viena priekšmeta (sporta skolotājs) profesijas apguve (skat. 1. pielikums). Dienviddānijas universitātē tiek īstenota studiju programma “Sports un veselība, sports un fiziskās aktivitātes (Idræt og sundhed, idræt og fysisk aktivitet)”. Iestāšanās prasības: vidusskolas eksāmens un papildu iestāšanās prasības (dāņu valoda A; angļu valoda B; matemātika B; fizika B vai ģeogrāfija A vai bioloģija A un fizika C). Kā otra augstskola tika pētīta un analizēta Lietuvas Izglītības universitāte (Lietuvos Edukologijos Universitetas), kura sagatavo sporta skolotāju ar papildu kvalifikācijām (sporta treneris un veselīga dzīves veida treneris). Lietuvas Izglītības universitāte tika izvēlēta analīzei, jo īsteno kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanu. Studiju programmas ilgums 4 gadi (240 ECTS). Uzņemšanas prasības: centralizētie eksāmeni un psiholoģiskais tests (skolotāja profesijas atbilstībai) (skat. 1. pielikumu).

Analizējot ārvalstu studiju programmas, tiek secināts, ka LSPA izstrādātajā studiju programmā atbilstoši nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs ir ietverti sporta veidu daudzveidīgu kustību apguves aspekti un nodrošināta padziļinātu zināšanu un prasmju apguve, pielietojot zināšanas par cilvēka fizioloģiju, sporta fizioloģiju, biomehāniku un anatomiju, pedagogiju, socioloģiju un psiholoģiju, veselība un sporta pedagogiju, sporta psiholoģiju, sporta socioloģiju, kā arī par sporta vēsturi. Sporta izglītības apguves pamati nozīmē fizisko, garīgo, izglītības un sociālo izpratni par veselību, sportu, ķermeni un kustībām. Tātad sporta izglītības pamati izstrādātajā Programmā ir teorētiski daudz plašāki. Studiju programmas sākumā praktiskā sporta kustību prasmju apguve ir dominējoša, bet vēlāk dominē teorētisko studiju pārsvars un prakse. Praktiski-teorētiskajos priekšmetos vispirms studējošie paši apgūst prasmes un pēc tam jau apgūst prasmes mācīt un spēj mācīt citiem, piemēram, sporta spēlēs, vingrošanā, peldēšanā, dejās un aktivitātes brīvā dabā. Galvenās studējošo kompetences, kas attīstās studiju gaitā ir spēja saskatīt un veidot saikni starp praktiski pedagoģiskajiem priekšmetiem un teoriju. Studijās galvenā pieeja ir problēmu risināšana. Kā arī programmas ietvaros tiks īstenotas darba vidē balstītas mācības kā mūsdienīga izglītības apguves forma, kura paredz, ka studējošie daļu no izglītības programmas satura apgūst reālā darba vidē. Studējošie Programmas apguves beigās aizstāv kvalifikācijas darbu.

LSPA 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” apakšprogrammas “Sporta veida treneris” sporta veida trenera kvalifikācijas iegūšanai, salīdzinājumā ar tāda paša līmeņa akreditētām līdzīgām studiju programmām augstskolās vai koledžās Latvijā, konstatēts, ka ir tikai

³⁷ Nathan, N., Elton, B., Babic, M., McCarthy, N., Sutherland, R., Presseau, J., Seward, K., Hodder, R., Booth, D., Yoong, S. L., & Wolfenden, L. (2018). Barriers and facilitators to the implementation of physical activity policies in schools: A systematic review. *Preventive medicine*, 107, 45–53.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

viena akreditēta un viena licencēta, bet atšķirīga virziena 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma, kuru realizē Rīgas Stradiņa universitāte un Latvijas Universitāte. Kā redzams 1. tabulā ir atšķirīgas piešķiramās kvalifikācijas pēc programmas apguves.

1. tabula

Apakšprogrammas “Sporta veida treneris” salīdzinājums ar tāda paša līmeņa līdzīgām studiju programmām augstskolās Latvijā

Virziens	LSPA 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma “Sporta un izglītības speciālists” apakšprogramma “Sporta veida treneris”	RSU 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma “Veselības sporta speciālists”	LU 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma “Sporta treneris”
Piešķiramā kvalifikācija	Sporta treneris	Fitnessa treneris	Sporta treneris
Specializācija	Latvijā atzīto sporta federāciju norādītajos sporta veidos ³⁸	Fitness	Basketbols Futbols Teniss Volejbols
Studiju ilgums	2 gadi	2 gadi un 6 mēneši	2 gadi; 2 gadi, 3 mēneši
Studiju veids	Pilna laika klātie	Nepilna laika	Pilna laika klātie; Nepilna laika neklātie

Programmu atšķirības ir studiju programmas mērķī, saturā, studiju veidā, studiju ilgumā, kā arī kursu īpatsvarā. LSPA studiju programma paredz plašāku un dziļāku speciālistu sagatavošanu sporta jomā - Latvijā atzīto sporta federāciju norādītajos sporta veidos (aerobika, airēšana, armrestlings (roku cīņa), ātrslidošana³⁹, basketbols, badmintons*, biatlons, bobslejs*, bodibildings, boulings*, bokss, bridžs*, brīvā cīņa, burāšana*, daiļslidošana, dambrete, džudo, džiu-džitsus*, florbols, futbols, frisbijs*, frīstails*, fitness, galda teniss*, grieķu-romiešu cīņa, handbols, hokejs, jātnieku sports*, kamaniņu sports*, karatē, kērlings*, kīkbokss, krosmintons*,

³⁸Atzīto sporta federāciju reģistrs (pieejams
https://lsfp.lv/sporta_registrs/atzitas_federacijas?print=list)

³⁹* - speciālistu sagatavošana sadarbībā ar sporta veidu federācijām.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

kāpšanas sports*, lakross*, lēkšana uz batuta*, loka šaušana*, mākslas vingrošana, modernā piecīņa*, motosports*, MMA (jauktā cīņa)*, nūjošana*, novuss, orientēšanās, pauerliftings (spēka trīscīņa), paukošana*, peldēšana, pludmales volejbols, regbijs*, riteņbraukšana*, riteņbraukšana BMX, riteņbraukšana MTB, sambo, skeleton*, skeitbords, skrituļslidošana*, skvošs*, slēpošana (distanču, kalnu), smaiļošana un kanoe, snovbords, sporta aerobika*, sporta dejas, sporta tūrisms, sporta vingrošana, svarcelšana, svarbumbu celšana, šahs*, šaušana (ložu, stenda), šorttreks*, taibokss (muaythai)*, taekvondo, teniss*, triatlons*, u-šu*, ugunsdzēsības sports*, veikbords, vieglatlētika, virves vilkšana, volejbols, ziemeļu divcīņa), bet RSU studiju programmā ietverts tikai viens sporta virziens veselības sports (fitness), savukārt LU nodrošina specializāciju tikai basketbolā, futbolā, tenisā un volejbolā.

LSPA studiju Programmā ir atšķirīga metodoloģiskā pieeja studiju procesam un mācībspēku specializācija sporta zinātnes jomā, plašāks un profesionālāks skatījums uz sporta nozari.

Secinājums: izstrādātās studiju Programmas saturs atbilst Eiropas otrajam sporta skolotāju izglītošanas veidam - sporta skolotājs (2-3 priekšmeti), programmas apjoms 240 ECTS, kurā vismaz 35-50% (84–120 ECTS) satura, izņemot profesionālo praksi, ir saistīts ar sporta izglītību (111 ECTS). Tātad izstrādātais Programmas saturs kā īsā cikla programma un daļa no pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības atbilst nozares tendencēm Eiropas Savienības valstīs un pasaulē.

LSPA 1. līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” apakšprogramma “Sporta veida treneris” būtiski atšķiras, salīdzinot ar tāda paša līmeņa citām līdzīgām studiju programmām augstskolās Latvijā, jo piedāvā plašāku speciālistu sagatavošanu darba tirgum, ne tikai dažos atsevišķos sporta veidos, bet Latvijā atzīto sporta federāciju norādītajos sporta veidos.

1.4 Studiju programmas attīstības perspektīvas

Izstrādātajai studiju Programmai ir attīstības iespējas kvalitātes nodrošināšanas pilnveidē, balstoties uz “Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā”⁴⁰. Studiju programmas attīstības perspektīvas vērstas arī uz programmas stratēģijas nepārtrauktu pilnveidošanu ciešā sasaistē ar darba devējiem, ņemot vērā darba tirgus prasību izmaiņas un būtiskākās globālās attīstības tendences nozarē, kā arī nepieciešamību turpināt izglītības procesa modernizāciju, zinātniskās darbības potenciāla kapacitātes attīstību un mūžizglītības principa ieviešanas optimizāciju. Lai nodrošinātu programmas stratēģijas nepārtrauktu pilnveidošanu ciešā sasaistē ar darba devējiem LSPA Senātā 2022.gada 3.novembrī, protokols Nr. 3 apstiprināts “LSPA studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” attīstības plāna attīstības periodam 2023.-2028.gadam izstrādes procesa plānojums”⁴¹.

⁴⁰ Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESG). (2015). Brisele, Beļģija (pieejams http://www.aic.lv/portal/content/files/AIC%20ESG2015%20int-1_2.pdf)

⁴¹ LSPA studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” attīstības plāna attīstības periodam 2023.-2028.gadam izstrādes procesa plānojums (pieejams https://lspa.lv/files/2022/Studiju_virzienu_att%C4%ABst%C4%ABbas_pl%C4%81na_pl%C4%81no%C5)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Saskaņā ar plānojumu notiek darba tirgus un nozares situācijas un pieprasījuma padziļināta izpēte un inovāciju izpēte ar sporta jomu saistītos studiju virzienos Eiropā un pasaulē. Aptaujāti sporta nozares un izglītības nozares profesionāļi – sporta organizāciju vadītāji, izglītības nozares vadītāji, profesionālo organizāciju vadītāji sporta nozarē, lai izveidotos priekšstats par aktuālajām nozares vajadzībām. Arī 2023. gada 2. februārī LSPA starptautiskajā zinātniskajā konferencē "*Sport science and health care in sports in 2023*" ir paredzēta diskusija "Treneris: zināšanas, kompetence, prestižs", kurā uzaicināti ir arī darba devēji, lai aktualizētu nozares vajadzības globālā darba tirgus prasību aspektā.

Nozīmīga ir arī nepārtraukta studiju Programmas materiālās un tehniskās bāzes modernizēšana un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana, studiju un zinātniskās darbības kvalitātes uzlabošana, kā arī internacionalizācijas un starptautiskās konkurētspējas paaugstināšana. Lai nodrošinātu studiju Programmas materiālās un tehniskās bāzes modernizēšanu un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšanu, katru gadu tiek apzinātas LSPA struktūrvienību prioritārās vajadzības un atbilstoši pieejamajam finansējumam nodrošināta nepieciešamo materiāltehnisko resursu iegāde un nodrošināta to koplietošana. Savukārt studiju un zinātniskās darbības kvalitātes uzlabošana tiks nodrošināta, katru gadu paaugstinot arī docētāju profesionālo kompetenci saskaņā ar LSPA Senātā apstiprināto semināru un starpkatedru pieredzes apmaiņas plānu konkrētam akadēmiskajam gadam⁴². LSPA arī nodrošina docētājiem iespēju piedalīties starptautiskās zinātniskās konferencēs, docētāju mobilitātē Erasmus+ ietvaros.

Studiju Programmas attīstības perspektīvas vērstas uz studentcentrētas mācīšanās, mācīšanas un novērtēšanas pilnveidi, studentu imatrikulācijas, studiju gaitas un kvalifikāciju atzīšanas procedūru optimizāciju. Būtisks studiju Programmas attīstības aspekts ir akadēmiskā personāla kvalitātes un akadēmisko personālu atbalstošas vides nodrošināšana, radot iespēju inovācijām studiju procesā un inovatīvu risinājumu izstrādei sadarbībā ar industriju. LSPA nepieciešams papildu finansējums, lai nodrošinātu atbilstošu un viegli pieejamu, daudzveidīgu (t.sk. digitālo) mācīšanās resursu klāstu studentu atbalsta nodrošināšanai. LSPA plāno informācijas vadības efektivitātes paaugstināšanu un sabiedrības informēšanas pilnveidi par studiju Programmu.

Pamatojoties uz "Latvijas nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam" (turpmāk -LNAP) (Apstiprināts ar 2020. gada 2. jūlija Latvijas Republikas Saeimas lēmumu Nr. 418/Lm13)⁴³, viena no prioritātēm ir "Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei", kurā ir aktualizēta tēma par fiziskajām aktivitātēm un sabiedrības veselību: "Fiziskās aktivitātes ir viens no sabiedrības veselības priekšnoteikumiem, ar tām regulāri jānodarbojas jau no bērnības un jāturpina visa mūža garumā. Pasaules Veselības organizācija norāda, ka tādējādi mazinās risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām, otrā tipa cukura diabētu un dažādu veidu onkoloģiskām slimībām, tāpat arī

[%A1ana_2022_I_P_S.pdf](#))

⁴² Docētāju tālākizglītības semināru, starpkatedru pieredzes apmaiņas plāns 2022./2023.ak.g. (pieejams https://lspa.lv/files/2022/STARPKATEDRU_seminari_22_23.pdf)

⁴³ Saeimas 2020. gada 2. jūlija paziņojums "Par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam (NAP2027)". Latvijas Vēstnesis, 127, 06.07.2020. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/315879>)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

neveidojas liekais svars. Ikdienas kustības ir svarīgas labam noskaņojumam. Diemžēl, Slimību profilakses un kontroles centra pētījumu dati norāda, ka lielākā daļa bērnu un pieaugušo Latvijā nav pietiekami fiziski aktīvi”⁴⁴.

LNAP rīcības virziens “Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs” uzdevumi ir sabiedrības, īpaši tās mazaktīvās daļas, iesaistīšana kultūras, sporta un fiziskajās, t. sk. aktīvā tūrisma aktivitātēs, piedāvājot un īstenojot daudzveidīgas neformālās izglītības, kultūrpoltikas, sporta (t. sk. starptautiskus tautas sporta pasākumus) un fizisko aktivitāšu iniciatīvas [367]; Sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām, to nozīmi veselības veicināšanā un kultūras, sporta un fizisko aktivitāšu lomu personības attīstībā, veidojot sabiedrisko pasūtījumu dažādām auditorijām, attīstot bibliotēku pakalpojumus [368] (78.-83.lpp.)

“Latvijas Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. - 27. gadam”⁴⁵ viens no prioritārajiem rīcības virzieniem ir “Veselīgs un aktīvs dzīvesveids”. Arī “Latvijas sporta politikas pamatnostādnes 2020-2027.gadam”⁴⁶ viens no galvenajiem mērķiem ir veicināt veselīgu dzīvesveidu, stiprināt tautas sporta attīstību, sākot ar sporta nodarbībām skolā, nodrošināt interešu (ārpus stundu) izglītības programmu, kurā ietverts noteikts sporta izglītības saturs, pieejamību visās vispārējās izglītības iestādēs, lai pēc pamatzglītības un vispārējās vidējās izglītības programmās ietverto mācību stundu beigām 1.-12.klašu audzēkņiem varētu nodrošināt vismaz vienu papildu sporta nodarbību nedēļā.

Visi iepriekš minētie dokumenti ietver sevī mērķi veidot veselīgu, aktīvu, līdzdarbīgu un atbildīgu Latvijas valsts pilsoni, un kā zināms, lai sasniegtu šādu mērķi ir jāsagatavo kompetenti, atbilstoši laikmeta prasībām izglītoti veselības un sporta skolotāji, kas nosaka turpmākās studiju programmas attīstības perspektīvas. Nākotnē prognozējams “Veselības un sporta” jomas pirmsskolas skolotāju pieprasījuma pieaugums darba tirgū. Tas ir arī saistīts ar “Skola 2030” jauno kompetenču pieeju un trīs sporta stundu nedēļā ieviešanu skolās, vidusskolu programmā specializācijas ieviešanu veselības un fiziskās aktivitātes jomā. Skolotāju trūkums ir akūta problēma Latvijā jau vairākus gadus, piemēram, 2019./2020. mācību gada sākumā bija pieejamas 277,08 vakances, bet 2020./2021.gadā – jau 474. (IZM, 2020). VIIS dati liecina, ka 2022. gada augustā vispārējā izglītībā no kopējām pedagogu amata likmēm 3,8% ir vakantas⁴⁷. Visvairāk pedagogu trūkst Rīgā, piemēram, 2022. gada nogalē Rīgā trūka 75 skolotāji un 62 pirmsskolas skolotāji⁴⁸. Joprojām valstī skolās un pirmsskolā strādā ļoti daudz sporta skolotāju pensijas un pirmspensijas vecumā, jo arī kopējā Latvijas skolotāju vecuma struktūras tendence

⁴⁴ Saeimas 2020. gada 2. jūlija paziņojums "Par Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.–2027. gadam (NAP2027)". Latvijas Vēstnesis, 127, 06.07.2020. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/315879>)

⁴⁵ Ministru kabineta 2022. gada 26. maija rīkojums Nr. 359 "Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam". Latvijas Vēstnesis, 105, 01.06.2022. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/332751>)

⁴⁶ Ministru kabineta 2022. gada 31. maija rīkojums Nr. 397 "Par Sporta politikas pamatnostādņu 2022.–2027. gadam". Latvijas Vēstnesis, 107, 03.06.2022. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/332897>)

⁴⁷ Informatīvais ziņojums "Par pedagogu darba slodzes līdzsvarošanu un likmes paaugstināšanu" (pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/6b8a43ae-3040-403f-af2d-5b6b38c67968)

⁴⁸ Vakanču saraksts (pieejams <https://izglitiba.riga.lv/lv/izglitiba/vakances/skolu-vakances>)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

liecina, ka 47,7% skolotāju ir vecāki par 50 gadiem (*OECD, 2022*)⁴⁹, kas rada bažas par pēctecīgu skolotāju paaudžu nomaiņu. Latvijā 75% skolotāju ir vairāk nekā desmit gadu darba pieredze (*OECD, 2022*)⁵⁰. Skolotāju trūkumu Latvijas skolās veicināja arī valstī noteiktie COVID-19 vīrusa izplatības ierobežojumi. Minēto iemeslu dēļ šajā studiju programmā ir jānodrošina atbilstošs no valsts budžeta finansētais studiju vietu skaits, lai piesaistītu jaunos pedagogus (pirmsskolas sporta skolotājus, sporta veida trenerus) un nodrošinātu kvalitatīvu studiju procesu. LSPA plāno nodrošināt no valsts budžeta finansēto studiju vietu skaitu arī šajā studiju programmā, katru gadu saskaņojot ar IZM piešķirto LSPA no valsts budžeta finansēto studiju vietu skaitu pārdali no citas LSPA studiju programmas, kas ir pieejams 6% apmērā šajā studiju programmā. Straujā sporta nozares attīstība⁵¹ Latvijā ir radījusi pieprasījumu darba tirgū arī pēc izglītotiem profesionāliem sporta treneriem, jo Latvijas iedzīvotāju galvenie nāves cēloņi ir neinfekcijas slimības, kuru attīstību lielā mērā ietekmē ar dzīvesveidu saistīti faktori – neveselīgs uzturs, nepietiekama fiziskā aktivitāte un arī citi faktori⁵². Liela nozīme turpmākajā studiju programmas attīstībā ir arī nozares iesaistei studējošo praktisko zināšanu pilnveidošanā un starpdisciplināritātei studiju programmas īstenošanā. Tādēļ katrā studiju gadā studiju programmas īstenošanā, sasniegto studiju rezultātu novērtēšanā un studiju programmas turpmākās attīstības plānošanā tiks iesaistīti profesionālo asociāciju pārstāvji un darba devēji. Katra semestra sākumā docētāju un nozares pārstāvju sadarbības pasākumi nodrošinās starpdisciplināritāti, kas novērsīs studiju satura sadrumstalotību un veicinās sadarbību studiju procesa organizēšanā, saskaņojot studiju satura apguvi pēctecīgā studējošo praktisko zināšanu pilnveidošanā.

II. Studiju programmas resursi un nodrošinājums

2.1 Studiju programmas īstenošanai nepieciešamās studiju bāzes novērtējums

LSPA tika izveidota studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” padome, ko vada studiju virziena vadītājs, lai nodrošinātu kvalitatīvu studiju virziena īstenošanu. Studiju virziena vadītāju apstiprina LSPA Senāts pēc Studiju domes ierosinājuma.

Studiju programmas īstenošanu nodrošina (skat. 2. att.):

- Studiju virziena padome;
- studiju programmas direktors, apakšprogrammu vadītāji;

⁴⁹ OECD (2022), Education at a Glance 2022: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris (pieejams <https://doi.org/10.1787/3197152b-en>.)

⁵⁰ OECD (2022), Mending the Education Divide: Getting Strong Teachers to the Schools That Need Them Most, TALIS, OECD Publishing, Paris (pieejams <https://doi.org/10.1787/92b75874-en>.)

⁵¹ IKP palielinājums 2021. gadā 4,8 % un 4. ceturksnī 3,5 % (pieejams <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/valsts-ekonomika/ikp-istermina/preses-relizes/8220-iekaszemes-kopprodukts-2021>)

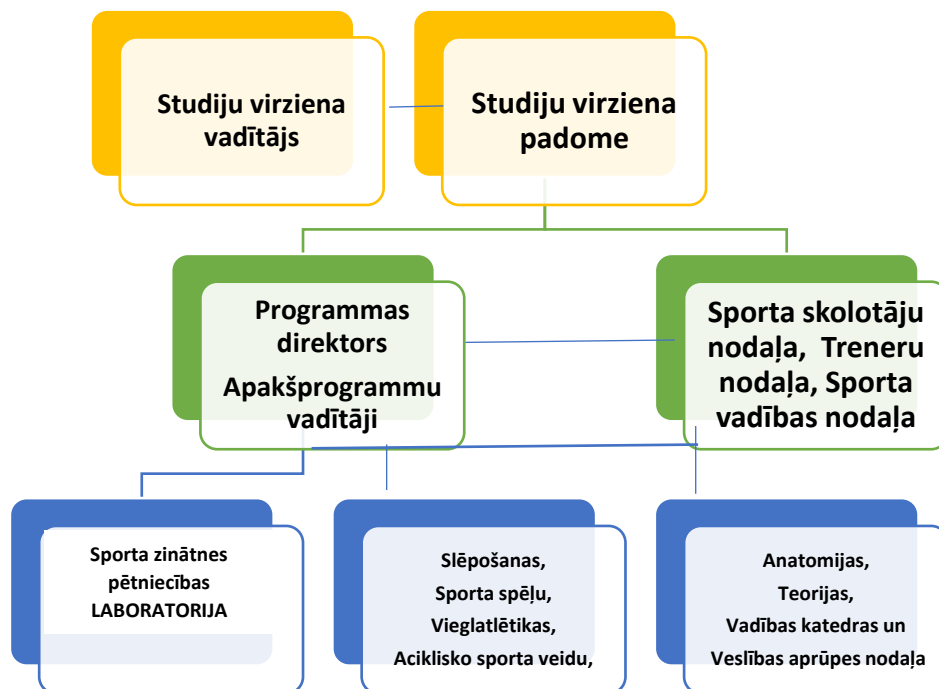
⁵² Ministru kabineta 2022. gada 26. maija rīkojums Nr. 359 "Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam" (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/332751-sabiedribas-veselibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam>)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

- profilējošās Sporta skolotāju, Treneru, Sporta vadības nodaļas un katedras;
- studiju programmas akadēmiskais personāls;
- nodaļu/katedru/laboratoriju personāls un palīgpersonāls.

Studiju virziena padome tiek izveidota pēc LSPA Studiju domes priekšlikuma un to apstiprina LSPA Senāts. Studiju virziena padomes sastāvā ir vismaz 5 locekļi, tajā skaitā studiju virziena programmu direktori, vadošais akadēmiskais personāls, studējošo pašpārvalžu pārstāvji novērotāju statusā un darba devēju pārstāvji, kuri nav darba attiecībās ar LSPA. Studiju virziena padomes darbā var iesaistīt ekspertus, tajā skaitā atbilstošās zinātnes nozares Promocijas padomes locekļus, praktiskās darbības jomas speciālistus. Studiju virziena padomes darbu vada Studiju virziena vadītājs, kurš var būt arī direktors kādā no programmām atbilstošajā studiju virzienā.

Padomes galvenās kompetences ir uzraudzīt akadēmiskās aktivitātes attiecīgajā studiju virzienā un atbildēt par studiju virziena programmu satura atbilstību nacionālajām un starptautiskajām augstākās izglītības tendencēm un kvalitāti izglītības, pedagoģijas un sporta jomā, tajā skaitā studiju virziena akreditāciju. “Nolikums par studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” padomi” (apstiprināts LSPA Senāta sēdē 2016.gada 8.decembrī protokols Nr. 4) nosaka Padomes izveidošanu, kompetences, atbildību un darbības kārtības vispārējos noteikumus.



2. att. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” studiju bāzes struktūrshēma LSPA

Studiju programmas īstenošanā ir iesaistīta Sporta skolotāju nodaļa, Treneru nodaļa, Sporta vadības nodaļa, Veselības aprūpes nodaļa, 7 katedras un Sporta zinātnes pētniecības laboratorija. Akadēmiskais personāls: 37 docētāji – 8 profesori, 11 asociētie profesori un 8 docenti, 1 lektors, 3 vadošie pētnieki no tiem 28 zinātņu doktori. Katras katedras izglītības metodiķis (7 izglītības metodiķi) organizē studiju procesu katedrā, nodrošina studiju procesa metodisko vadību, rūpējas par studiju

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

vides un studiju procesa kvalitāti. Studiju programmas īstenošanā ir iesaistīti 11 pētnieki.

Sporta skolotāju nodaļas uzdevumi: nodrošināt augstākās profesionālās izglītības apguves un tālākizglītības iespējas apakšprogrammu “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” un “Pirmsskolas sporta skolotājs” (veselība un fiziskā aktivitāte mācību jomā) pilna laika studijās LSPA īstenotajās augstākās izglītības programmās, organizēt pētniecisko un zinātnisko darbību sporta zinātnē sporta, veselības un izglītības darbības jomās.

Treneru nodaļas uzdevumi: 1) nodrošināt augstākās profesionālās izglītības apguves un tālākizglītības iespējas apakšprogrammas “Sporta veida treneris” pilna laika studijās LSPA īstenotajās augstākās izglītības programmās; 2) organizēt pētniecisko un zinātnisko darbību sporta zinātnē sporta, veselības un sporta izglītības darbības jomās.

Sporta vadības nodaļas uzdevumi: 1) nodrošināt augstākās profesionālās izglītības apguves un tālākizglītības iespējas pilna laika studijās LSPA īstenotajās augstākās izglītības programmās; 2) organizēt pētniecisko un zinātnisko darbību sporta zinātnē sporta izglītības darbības jomās.

Katedru galvenie uzdevumi: 1) atbilstoši katedras specializācijai nodrošināt augstākās izglītības studiju programmās iekļauto mācību kursu īstenošanu, kas atbilst akadēmiskās izglītības standartam vai profesijas standartam un profesionālās augstākās izglītības standartam, attīstīt sporta zinātni un veselības aprūpi sporta jomā, nodrošināt studiju un zinātniski pētnieciskā darba vienotību, izkopt kultūru, attīstīt studējošo gan akadēmiskās un profesionālās, gan intelektuālās un inovatīvās, gan sociālās un praktiskās, vērtību kompetences un paškompetenci, lai nodrošinātu tautas harmonisku attīstību; 2) nodrošināt iespēju studējošiem iegūt akadēmiskos un zinātniskos grādus, profesionālās kvalifikācijas sabiedriskās dzīves, tautsaimniecības, kultūras, izglītības, veselības pilnveidošanas, valsts pārvaldes un citās darbības jomās, kā arī nodrošināt iespējas nodarboties ar sportu.

Sporta zinātnes pētniecības laboratorijas galvenie uzdevumi: 1) veidot teorētisko un materiālo bāzi starpdisciplināru, starptautisku pētījumu veikšanai sporta izglītības, sporta zinātnes un veselības aprūpes jomā; 2) organizēt zinātniski pētniecisko darbību LSPA; 3) paplašināt studējošo iespējas zinātniski pētnieciskās darbības veikšanai; 4) integrēt studējošos eksperimentu organizēšanas un testēšanas prakses nodrošināšanā; 5) radīt priekšnosacījumus kvalitatīvu zinātnisko pētījumu izstrādei; 6) veikt izpēti zinātniski pētniecisku pasūtījumu ietvaros ar LSPA sadarbības partneriem (piemēram, izglītības iestādēm); 7) realizēt zinātniski pētnieciskos projektus.

Studiju programmas īstenošanas vieta ir LSPA Rīgā, Brīvības gatvē 333.

2.2 Informatīvās un metodiskās bāzes novērtējums

LSPA studiju procesa nodrošināšanai studiju programmā un tajā iekļautajās apakšprogrammās izmanto šādas informatīvās sistēmas:

- E-studiju vide “Moodle” - Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas kursu vadības sistēma (KVS- <https://lspa.lv/kvs.lspa.lv/login/index.php>);
- LSPA studentu informatīvā sistēma – LSPA IS (<http://is.lspa.lv>);

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

- LSPA Sporta nozares bibliotēkas informatīvās sistēma “Alise” (<https://alise.lspa.lv/Alise/lv/home.aspx>) .

LSPA nodrošina tās kompetencē esošās informācijas pieejamību studiju procesa nodrošināšanā LSPA oficiālajā tīmekļvietnē (<https://www.lspa.lv/>). LSPA mājaslapā ir izveidota Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas kursu vadības sistēma (KVS-<https://lspa.lv/kvs.lspa.lv/login/index.php>). KVS ir portāls (e-studiju vide), kurā ikviens studējošais var iegūt informāciju par savām LSPA studijām un apskatīt vērtējumus, lasīt tieši viņam paredzētās ziņas un aktuālos notikumus, strādāt e-studijās un sazināties ar citiem studentiem. LSPA kursu vadības sistēma studējošiem nodrošina ērtu iespēju piekļūt elektroniskiem mācību materiāliem, elektroniskajiem testiem, kā arī to var lietot elektroniskai darbu iesniegšanai. Katram mācību kursam tiek veidota atsevišķu vide, kurā iespējams sadarboties gan ar saviem kursa biedriem, gan arī ar docētāju un uzzināt, kāds katrā mācību kursā būs saturs un prasības. Docētāji šajā vidē izvieto mācību metodiskos materiālus studiju procesa nodrošināšanai. Savukārt LSPA studentu informatīvā sistēma – LSPA IS (<http://is.lspa.lv>) nodrošina studējošiem tiesības aplūkot savus iegūtos vērtējumus studijuursos un iepazīties ar LSPA rīkojumiem, kas izdoti saistībā ar konkrēto studējošo.

LSPA, attālinātu nodarbību organizēšanai, studiju procesā izmanto *Microsoft Teams* (turpmāk – MS Teams) tiešsaistes platformu. Gan docētājiem, gan studējošiem tiek nodrošināts MS Office 365 konts, kas ietver arī MS Teams tiešsaistes platformu. Attālināts studiju process tiek organizēts saskaņā ar LSPA Senātā 2021. gada 14.janvārī, protokols Nr.5 apstiprināto “Attālināto studiju kārtību”, kas nosaka LSPA attālināto studiju īstenošanas noteikumus.

LSPA Sporta nozares bibliotēka ir Akadēmijas struktūrvienība, kas nodrošina studiju procesu un zinātniskās darbību, kā arī nodrošina krājuma, datubāzu un informācijas sistēmu pieejamību Latvijas sporta un izglītības speciālistiem un ikvienam bibliotēkas lietotājam. LSPA Sporta nozares bibliotēka ir akreditēta bibliotēka (Latvijas Bibliotēku padomes 2019. gada 27.novembra lēmums). Bibliotēkas darbības mērķis: nodrošināt kvalitatīvus un mūsdienīgus informācijas resursus LSPA akadēmiskajai un zinātniskajai darbībai, kā arī atbalstīt zinātniski pētniecisko darbību un nodrošināt nepieciešamo informāciju Latvijas sporta speciālistiem.

Bibliotēkas krājumā šobrīd ir 226 449 eksemplāri un to veido, galvenokārt, mācību literatūra dažādās zinātņu nozarēs – pedagoģijā, psiholoģijā, fizioloģijā, sporta medicīnā un citās ar sporta zinātnei saistītās jomās, kā arī uzzīņu un daīlliteratūra, periodiskie izdevumi latviešu, krievu, angļu un vācu valodās. LSPA bibliotēkas krājums tiek veidots atbilstoši LSPA studiju un zinātniskā darba virzieniem, studiju virziena studiju programmu prasībām. LSPA bibliotēkas resursi ir paredzēti un pieejami licencējamā studiju programmā studējošajiem un mācībspēkiem, bibliotēkas telpas pēc renovācijas ir piemērotas patstāvīgam studiju un pētniecības darbam. No visiem bibliotēkas rīcībā esošiem informācijas resursiem studiju Programmas īstenošanai un tās apakšprogrammu īstenošanai ir aptuveni 31% krājuma vienību.

Ar akadēmijas docētāju sagatavotajiem mācību metodiskajiem līdzekļiem, lekciju materiāliem, kā arī studentu bakalaura (no 2016. gada līdz 2021. gadam), maģistra un promocijas darbiem var iepazīties LSPA bibliotēkas lasītavā. Lasītava piedāvā ikvienam interesentam iespēju izmantot sporta literatūras fondu (sākot ar

1955.gadu). Kopš 2000. gada Bibliotēkas fondu katalogs darbojas bibliogrāfiskās informācijas sistēmas ALISE ietvaros.

LSPA bibliotēka nodrošina docētājus un studējošos ar šādiem zinātnisko datubāžu resursiem: [PROQUEST EBRARY](#) – *Ebook Central*, [THOMSON REUTERS](#) – *Web of Science*, [SCOPUS](#) – *Bibliographic database*, [SCIENCE DIRECT](#) – *World's largest electronic collection of science, technology and medicine*. Zinātniskās datu bāzes ir pieejamas LSPA tīklā. Bibliotēkas telpas ir piemērotas patstāvīgam studiju un pētniecības darbam, jo to tehniskais stāvoklis un aprīkojums ļauj sniegt atbilstošus bibliotēkāros pakalpojumus. Krājuma komplektēšana notiek regulāri, jo LSPA izveidotā LSPA sporta nozares bibliotēkas padome regulāri apkopo informāciju no LSPA katedrām par nepieciešamajiem krājuma papildinājumiem. Pārsvārā visi LSPA bibliotēkās darbības procesi ir automatizēti, lietotājiem ir pieejami Starpbibliotēku abonements un attālinātie pakalpojumi. Bibliotēkā ir nodrošināta literatūra, kas nepieciešama studiju programmas īstenošanai. Bibliotēkas darba laiks darba dienās no 9.30 līdz 17.00. Covid-19 pandēmijas ierobežojumu laikā tika nodrošināts reģistrētais Bibliotēkas klātienē apmeklējums. Aktuālāko informāciju par Bibliotēkas pakalpojumiem un darba laikiem ir iespējams uzzināt Bibliotēkas sadaļā – Par bibliotēku⁵³.

LSPA nodrošina metodiskās bāzes atjaunošanas un pilnveidošanas iespējas, katru studiju gadu tiek apkopota informācija par informatīvās un metodiskās bāzes pilnveides virzību un plānota tās turpmākā pilnveide atbilstoši aktuālajām tendencēm nozares attīstībā un studiju programmas attīstībā. LSPA atbalsta docētājus jaunas mācību literatūras izdošanā un mācību metodisko līdzekļu izstrādē. LSPA veic plānveidīgu papildu finansējuma piesaisti, lai atjaunotu informatīvo un metodisko bāzi un nodrošinātu atbilstošu, viegli pieejamu un daudzveidīgu (t.sk. digitālo) mācīšanās resursu klāstu LSPA KVS sistēmā un jaunu tehnoloģisko risinājumu ieviešanu vērtēšanā un jaunu tehnoloģisko risinājumu radīšanu informācijas vadības efektivitātes paaugstināšanai studiju programmā.

LSPA informatīvā un metodiskā bāze ir pilnībā piemērota pirmā līmeņa augstākās izglītības studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” (41142) un arī augstskolas īstenoto apakšprogrammu studiju procesa nodrošināšanā, jo ir pieejama e-studiju vide, studējošiem un mācībspēkiem pieejami pietiekami bibliotēkas un datu bāžu resursi, kā arī piemērotas bibliotēkas telpas patstāvīgam studiju un pētnieciskajam darbam, pieejama literatūra studiju programmas īstenošanai, kā arī LSPA izvērtē un īsteno informatīvās un metodiskās bāzes atjaunošanas un pilnveidošanas iespējas.

2.3 Informācija par finansiālo bāzi studiju programmas īstenošanai

Finanšu resursus studiju procesa nodrošināšanai LSPA galvenokārt veido:

- valsts pamatbudžeta transferti augstākajai izglītībai;
- saņemtie naudas līdzekļi no LSPA sniegtiem maksas pakalpojumiem, t.sk. studiju maksas ieņēmumi;

⁵³ LSPA Bibliotēkas sadaļa: “Par bibliotēku” (pieejams https://lspa.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=97&Itemid=393)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

- atskaitījumi no projektiem LSPA centralizēto izdevumu segšanai;
- ziedojumi un dāvinājumi;
- īpašiem mērķiem iezīmēti ieņēmumi;
- citi pašu naudas līdzekļu ieņēmumi;
- naudas līdzekļu atlikums pamatbudžeta bankas kontā no iepriekšējā kalendārā gada.

LSPA finanšu resursus studiju virzienam nodrošina valsts budžeta finansējums par studiju vietām (42%) un maksa par studiju vietām (58%). Studiju programmas īstenošanā galvenais finansējuma avots būs studiju maksa (par fizisko vai juridisko personu līdzekļiem) un valsts budžeta finansējums par studiju vietām, jo jaunizveidotajā studiju programmā papildu valsts budžeta finansējums par studiju vietām netika paredzēts. Studiju programmu īsteno ar pētniecībā iesaistītais personāls, bet finansējums pētniecībai studiju programmas finansiālās bāzes attīstību ietekmēs netieši, atbalstot studējošo iespējas pētniecībā, pakāpeniski iesaistot perspektīvākos absolventus zinātniskajā darbā, nodrošinot studiju un zinātnes integrāciju studiju procesā. Studiju maksas apmēru (ņemot vērā aktuālās studiju programmas izmaksas) un samaksas kārtību katram studiju gadam nosaka un apstiprina LSPA Padome. Studiju programmas izmaksu aprēķins redzams 14. pielikumā. Aprēķinātais nepieciešamā finansējuma apmērs ir 1969 EUR – viena studējošā studiju izmaksas gadā. Lai īstenotu studiju programmu un LSPA finansiālā bāze būtu pietiekama, nepieciešamais studējošo skaits, kas nodrošinātu kvalitatīvu studiju procesu katrā studiju kursā ir vismaz 30 studējošie. LSPA finansiālā bāze ir pietiekama, lai īstenotu studiju programmu.

Studiju finansējumu no valsts budžeta līdzekļiem piešķir katru kalendāro gadu saskaņā ar MK 2006. gada 12. decembra noteikumiem Nr. 994. “Kārtība, kādā augstskolas un koledžas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem” un vienošanās starp Izglītības un zinātnes ministriju un LSPA par noteikta skaita speciālistu sagatavošanu. Studiju maksa tiek segta no fizisko un/vai juridisko personu līdzekļiem.

Atkarībā no attīstības prioritātēm augstskola nepārtraukti rūpējas par cilvēkresursu attīstību, materiāli tehniskās bāzes uzturēšanu un atjaunošanu (t.sk. reklāmas un studiju programmu popularizēšanu, telpu uzturēšanu un remontu, inventāra un pamatlīdzekļu nomaiņu, datortehnikas un IT programmatūras nepārtrauktu atjaunošanu, uzturēšanu un attīstību, u.c. izdevumiem).

LSPA ikgadējais kopējais budžets sastāv no naudas plūsmas budžeta, ko veido augstskolas ienākošie un izejošie naudas līdzekļi, to plāno katram kalendārajam gadam, un apstiprina Padomē. Ienākošie un izejošie naudas līdzekļi budžetā sadalīti pa galvenajiem izmaksu veidiem. Pašlaik LSPA finansiālie rādītāji liecina par stabilu finanšu situāciju.

Izmaksu aprēķini studiju programmai pilna laika studijās: studiju programmas finansējums 2022./2023. studiju gada 1. kursam visam studiju periodam – 2 gadiem. Minimālais studējošo skaits: 30 studenti, no kuriem 25 studē par valsts budžeta līdzekļiem un 5 studējošie par maksu. Studiju programmas plānotais finansējums pilna laika studijās 2022. – 2024. gadam ir 117 496,66 EUR, t.sk. finansējums no valsts budžeta līdzekļiem 97 806,66 EUR (t.sk. finansējums no valsts budžeta līdzekļiem kultūras, sporta un dienesta viesnīcu izmaksu segšanai budžeta studentiem), ieņēmumi no studiju maksas 33 600 EUR.

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Aprēķinos izmantotas 2022. gadā noteiktās studiju bāzes izmaksas (1630,11 EUR uz vienu studiju vietu). Vienas studiju vietas izmaksas 2022. gadā ir 1630.11 EUR. LSPA Padomē apstiprinātā studiju maksa 2022./2023. studiju gada 1. kursam ir 1969 EUR katrā studiju programmas apakšprogrammā. Studiju Programmas apakšprogrammu izmaksas nav atšķirīgas. Studiju maksa ir fiksēta visam studiju periodam. Programmas izmaksas veido konkrēto apakšprogrammu izmaksas, t.i., studiju programmas apakšprogrammu izmaksas ir 3938 EUR. Lai uzsāktu katras apakšprogrammas īstenošanu minimālais studējošo skaits apakšprogrammā ir 10 studējošie.

2.4 Materiāli tehniskās bāzes novērtējums

LSPA materiāli tehniskā bāze un tās pieejamība ir atbilstoša studiju programmas specifikai un īstenošanai. Studējošiem un mācībspēkiem studiju programmas īstenošanā, tajā skaitā trīs apakšprogrammu īstenošanā (“Pielāgots fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā”, “Pirmsskolas sporta skolotājs” un “Sporta veida treneris” ir pieejamas atbilstošas sporta būves: “A” mācību korpusā (sporta spēļu zāle; divas vingrošanas zāles; trenažieru zāle); “B” mācību korpusā: (sporta spēļu zāle; divas cīņas zāles; fizioterapijas zāle; funkcionālā fitnesa zāle; vieglatlētikas manēža un stadions). Divas labiekārtotas pētniecības struktūrvienības: Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas Sporta zinātnes pētniecības laboratorija un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas Veselības aprūpes sportā izpētes centrs, kura izveidē ir ieguldīti 1,2 miljoni eiro, piesaistot Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), valsts budžeta un LSPA finansējumu. Tās ir pieejamas studiju procesa ietvaros gan docētājiem, gan arī studējošiem zinātniski pētnieciskā darba veikšanai.

Studiju nodrošinājums LSPA atbilst mūsdienu tehnoloģiju iespējām, visas augstskolas auditorijas ir aprīkotas ar datoriem, multimedijiem un ir nodrošināts brīvās pieejas internets, tas ir pieejams gan studējošiem, gan arī docētājiem. LSPA studiju procesā izmantojamās telpas 22 047m² platībā. Studiju procesā gan studējošie, gan arī docētāji var izmantot specializētas auditorijas un sporta zāles, kas aprīkotas ar inventāru gan teorētiskām, gan praktiskām nodarbībām dažādās sporta spēlēs (volejbols, basketbols, florbols, futbols), vingrošanas zāles – vingrošanas un vingrošanai radnieciskos sporta veidos, zāles ar mīksto segumu – drošības un paš aizsardzības prasmju apgūšanai. Sporta manēžu – vieglatlētikas pamatprasmju apgūšanai. Studējošajiem un docētājiem ir brīvi pieejama LSPA Sporta nozares bibliotēka. Tās nodrošinājums ir atbilstošs studiju programmas prasībām. Bibliotēkas telpas ir dalītas. Bibliotēkas abonements atrodas atsevišķi no lasītavas. Lasītavas krājums ir izvietots brīvpieejā. Lasītavā ir 13 datorizētas darbavietas ar pieeju zinātniskajām datu bāzēm. Studiju procesa neatņemama sastāvdaļa ir zinātniski pētnieciskā darbība. Studiju procesa nodrošināšanu zinātniski pētnieciskajā darbībā veic zinātniski pētnieciskā laboratorija, kurā ir iesaistītas sporta pedagoģijas un psiholoģijas nodaļas. Studējošiem un docētājiem ir pieejama zinātniskā vide – zinātniskā aparatūra, datori, audio/video līdzekļi, telpu materiāli tehniskais aprīkojums un zinātniskās datu bāzes. Ir arī noslēgts sadarbības līgums ar uzņēmumu *Microsoft* par *MS Office* un *MS Windows* programmatūras licenču nomu, kuras docētāji var izmantot gan mācību procesa realizācijā, gan mācību materiālu

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

izgatavošanā. Šī sadarbības līguma ietvaros gan LSPA docētājiem, gan arī studējošajiem ir pieejams *MS Office 365* pakalpojumi bez papildu maksas.

Studiju procesa pilnvērtīgai nodrošināšanai ir nepieciešama sadarbība ar darba devējiem. Tās ir izglītības iestādes, kas iesaistītas prakses bāzes nodrošināšanā ārpus LSPA. Jau vairāku gadu desmitu garumā LSPA prakšu bāzes vietas ir dažāda līmeņa izglītības iestādes Rīgā un reģionos – kopumā noslēgti vairāk nekā 30 līgumi (vidusskolas, ģimnāzijas, pamatskolas, pirmsskolas izglītības iestādes, alternatīvās skolas, speciālās skolas, interešu izglītības centri u.c. sporta izglītības iestādes). Darba devēju nodomu līgumi par studējošo prakses nodrošināšanu šajā programmā pievienoti 8., 8.1 pielikumos. Studijas norisināsies mūsdienīgā un labiekārtotā vidē, kur studentiem un docētājiem pieejamas jaunākās tehnoloģijas, kā arī ērtas studiju telpas un sporta zāles un patstāvīgā darba vietas.

Lai iegādātos nepieciešamo materiāli tehnisko bāzi augstskolā tiek veikti iepirkumi, izmantojot elektronisko iepirkumu sistēmu (Interneta vietnē <https://www.eis.gov.lv>). Tikai tad, ja nepieciešamais mācību procesa tehniskais aprīkojums vai programmatūras licences nav pieejamas elektronisko iepirkumu sistēmā, LSPA izsludina konkursu, ievietojot informāciju LSPA mājas lapā sadaļā “Iepirkumi” https://lspa.lv/index.php?option=com_content&view=section&id=21&layout=blog&Itemid=178. Elektronisko iepirkumu sistēmā, iegādājoties dažādu datortehniku vai mācību procesam nepieciešamo tehnisko aprīkojumu, priekšroka tiek dota katalogiem, kuri pilnībā atbilst zaļā publiskā iepirkuma kritērijiem.

Materiāli tehniskā bāze augstskolā ir atbilstoša apakšprogrammu “Pielāgots fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā”, “Pirmsskolas sporta skolotājs” un “Sporta veida treneris” realizācijai, līdz ar to arī visas studiju programmas kopumā realizācijai. Tā ir piemērota studiju programmas specifikai un mūsdienu tehnoloģiju iespējām tās īstenošanā, piemēram, LSPA nodrošina specializētas auditorijas un sporta zāles, kas aprīkotas ar inventāru gan teorētiskām, gan praktiskām sporta nodarbībām, gan arī labiekārtotas pētniecības struktūrvienības - Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas Sporta zinātnes pētniecības laboratoriju un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas Veselības aprūpes sportā izpēti centru, kuros gan docētāji, gan arī studējošie var veikt programmas specifikai atbilstošu pētniecisko darbību.

III. Studiju saturs un īstenošanas mehānisms

3.1 Studiju programmas satura raksturojums

Studiju programma ir izstrādāta, balstoties uz “Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā”⁵⁴ iekšējās kvalitātes nodrošināšanā. Studiju programmas saturs ir aktuāls, jo atbilst Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumiem Nr. 141 “Noteikumi par valsts pirmā līmeņa

⁵⁴ Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESG). (2015). Brisele, Beļģija (pieejams http://www.aic.lv/portal/content/files/AIC%20ESG2015%20int-1_2.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

profesionālās augstākās izglītības standartu”⁵⁵ (2. pielikums), skolotāja profesijas standartam⁵⁶ (3. pielikums), Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumiem Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”⁵⁷, Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumiem Nr. 716 “Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem”⁵⁸. Kā redzams 2. pielikumā studiju programmas apjoms ir noteikts no 80 līdz 120KP (saskaņā ar Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumiem Nr. 141 “Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu”), bet izstrādātajā Programmā tās apjoms ir 80KP apakšprogrammā “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” vai 80KP apakšprogrammā “Pirmsskolas sporta skolotājs” (veselība un fiziskā aktivitāte mācību jomā) vai 80 KP apakšprogrammā “Sporta veida treneris”. Studiju Programmas īstenošanas ilgums ir atbilstošs valsts izglītības standartam, jo pilna laika klātienē Programmas ilgums ir 2 gadi visās apakšprogrammās: “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā”, “Pirmsskolas sporta skolotājs” un “Sporta veida treneris” (skat. 4. pielikumu). Studiju programmas daļas un to apjoms (obligātā, ierobežotās izvēles, izvēles), t.s. noslēguma darba apjoms, obligātais saturs visās apakšprogrammās ir pilnībā atbilstošs iepriekšminētajam valsts izglītības standartam, jo mācību kursu kopējais apjoms ir 56KP, nepārsniedz 75 % no programmas kopējā apjoma, ietverot vispārīzglītojošos mācību kursus 20KP (ietverot programmā mācību kursus 6KP apjomā uzņēmējdarbības profesionālās kompetences veidošanai: “Pedagoģiskā procesa tiesiskie aspekti” 2KP, “Izglītības iestādes vadība” 2KP, “Uzņēmējdarbība un grāmatvedība” 2KP) un nozares mācību kursus 36KP apjomā. Prakse paredzēta 16 KP, bet kvalifikācijas darbs 8KP apjomā, tas nepārsniedz 10 % no programmas kopējā apjoma. Kontaktstundu apjoms studijuursos ir vairāk kā 50% (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu). Studiju programmā izstrādātais mācību kursa saturs “Civīlā aizsardzība, valsts drošība un vides aizsardzība ilgtspējīgai attīstībai” 2KP atbilst Vides aizsardzības likuma⁵⁹ un Civīlās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma⁶⁰ noteiktajām prasībām (skat. 5. pielikumu). Piešķiramās profesionālās kvalifikācijas (kvalifikācija skolotājs vai kvalifikācija sporta treneris) atbilst Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumiem Nr. 141 “Noteikumi par valsts pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības standartu” 15. punktam un Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības

⁵⁵ Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 141 “Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu”. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/6397-noteikumi-par-pirma-limena-profesionalas-augstakas-izglitibas-valsts-standartu>)

⁵⁶ Skolotāja profesijas standarts (pieejams <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-138.pdf>)

⁵⁷ Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 322 “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/291524-noteikumi-par-latvijas-izglitibas-klasifikaciju>)

⁵⁸ Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumi Nr. 716 “Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem”. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/303371-noteikumi-par-valsts-pirmsskolas-izglitibas-vadlinijam-un-pirmsskolas-izglitibas-programmu-paraugiem>)

⁵⁹ Vides aizsardzības likums. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/147917>)

⁶⁰ Civīlās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/282333>)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

klasifikāciju” 2. pielikumam. Studiju programmas apguves vērtēšanas pamatprincipi un kārtība noteikta LSPA nolikumā “Nolikums par LSPA studiju programmu apguves vērtēšanas pamatprincipiem un kārtību” (skat. 18. pielikumu), kas ir atbilstoša iepriekšminētajam valsts izglītības standartam. Prakses saturs (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu) ir noteikts saskaņā ar skolotāja profesijas standartu⁶¹ un sporta trenera profesijas standartu⁶².

Studiju Programmā pilnīgi visos studijuursos sasniedzamie rezultāti ir sasaistīti ar studiju programmas rezultātiem (skat. 6. pielikumu) un apakšprogrammās “Pielāgots fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” vai “Pirmsskolas sporta skolotājs” tie arī ir atbilstoši skolotāja profesijas standartā (apstiprināts Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2020. gada 12. jūnija sēdē, protokols Nr. 5)⁶³ noteiktajam (skat. 3. pielikumu) un apakšprogrammā “Sporta veida treneris” tie ir atbilstoši sporta trenera profesijas standartā (apstiprināts Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2022.gada 14.decembra sēdē, protokols Nr.7)⁶⁴ (skat.3.1. pielikumu) noteiktajam. Iepriekšminētie profesijas standarti – skolotāja profesijas standarts un sporta trenera profesijas standarts ir apstiprināti pēdējo trīs gadu laikā. Tātad studiju Programmas katras apakšprogrammas saturs ir aktuāls, atbilstošs izglītotāju aktuālajam profesijas standartam apakšprogrammā, tātad tas ir arī atbilstošs izglītības un sporta izglītības nozares prasībām.

Studiju Programmas saturs apakšprogrammās “Pielāgots fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” vai “Pirmsskolas sporta skolotājs” tika veidots saskaņojot to arī ar mācību jomas obligātā satura specifiku pirmsskolas izglītības pakāpē, lai topošais skolotājs atbilstoši skolotāja profesijas standartā noteiktajām prasībām spētu veikt pedagoģisko darbību pirmsskolas izglītības pakāpē, ievērojot valsts izglītības standartus, valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijas arī konkrētajā veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā pirmsskolā. Programmas saturs ir saskaņots ar valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijās veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā pirmsskolā noteikto izglītības saturu, lai topošais skolotājs spētu īstenot Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumu Nr. 716 "Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem" noteikto 8.3 punktu, kas nosaka obligāto saturu un 10.7. punktu, kas nosaka pirmsskolas izglītībā veselības un fiziskās aktivitātes jomā bērnam sasniedzamo prātību veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomā.

Viena no būtiskākajām izglītības struktūras un attīstības problēmām ir darba vidē balstītu studiju nodrošinājums kā aktuāla studiju forma augstākajā izglītībā. Šī problēma saistās ar zinātnes lomas maiņu un visas izglītības sistēmas uzdevumu maiņu. Šobrīd Latvijā īstenotā pedagoģu izglītības sistēmas reforma nosaka, ka

⁶¹ Skolotāja profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-138.pdf>)

⁶² Sporta trenera profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-233.pdf>)

⁶³ Skolotāja profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-138.pdf>)

⁶⁴ Sporta trenera profesijas standarts (pieejams

<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/2017/PS-233.pdf>)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

mūsdienīgas lietpratības izglītības veiksmīgas ieviešanas priekšnoteikums ir pedagogu sagatavošana un profesionālās pilnveides iespējas konceptuāli jaunā kvalitātē. Līdz ar to aktualizējas darba vidē balstītu studiju nozīmīgums. Izglītības mērķis vairs nav iegūt vienu kvalifikāciju, konkrētas prasmes un kompetences visai dzīvei, tādēļ jaunizveidotā programma sadalīta relatīvi neatkarīgos saturiskos moduļos, kurus var izmantot gan dažādi kombinējot vienā studiju programmā (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu), gan piedāvājot kā papildu izvēli citām, iespējams stipri atšķirīgām studiju programmām, gan izmantojot tos mūžizglītībā. Viena moduļa ietvaros tiek apvienotas gan teorētiskās, akadēmiskās zināšanas, gan to profesionālā pielietošana, panākot moduļa autonomiju, nodrošinot plašu daudzveidīgu izmantošanu.

Profesionālo augstākās izglītības programmu stratēģiskais mērķis ir nodrošināt tautsaimniecības, kultūras, valsts aizsardzības un drošības, kā arī sociālajām vajadzībām atbilstošas, nozares zinātņu teorētiskajos pamatos balstītas, profesiju standartiem atbilstošas un praksē piemērojamas profesionālās studijas. Lai nodrošinātu studiju programmas apakšprogrammu, piemēram, “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” un “Pirmsskolas sporta skolotājs” satura mācību kursu un moduļu savstarpējo sasaisti (“Mācīšana un mācīšanās dažādības kontekstā”, “Izglītības psiholoģija pedagogiem”, “Uzņēmējdarbība un grāmatvedība”, “Inovatīvas informācijas komunikāciju tehnoloģijas un metodes sporta pedagogijā”, “Pedagoga profesionālās prasmes”, “Pedagoģiskā procesa tiesiskie aspekti”, “Pirmsskolas sporta pedagogija”, “Veselību veicinošās fiziskās aktivitātes”) studiju programmas saturs tika veidots modulāri (skat. 5., 5.1. pielikumu), ņemot vērā šādus programmu izveides principus: pamatotība (programmas izveides nepieciešamības, nozīmīguma, atbilstības darba tirgus prasībām un nozares attīstībai, pieprasījumam ievērošana); sistēmiskums (aktuālo normatīvo aktu prasību ievērošana un atbilstība didaktiskajai loģikai); sistemātiskums, pakāpenība un pēctecība (programmas izveides loģikas ievērošana, nodrošinot mācību priekšmetu/moduļu pēctecību un to saikni, kā arī studējošo vienmērīgu noslodzi); mērķtiecīgums (programmā ietvertā izglītības satura nodrošināšana programmas mērķa sasniegšanai, sasniedzamo studiju rezultātu plānošana, lai sasniegtu izvirzīto programmas mērķi); elastīgums (programmas satura atbilstība “Skolotāja” kvalifikācijas struktūrai, paredzot vienu vai vairāku profesionālo kvalifikāciju kompetenču apguvi); aktualitāte (programmas atbilstība mainīgajām darba tirgus prasībām, nozares jauno tehnoloģiju apguvei); atklātība (dažādu ieinteresēto pušu pārstāvju (izglītotāju, darba devēju, darba ņēmēju) iesaiste programmas izveidē); teorijas un prakses vienotība (iespēja apgūt veselības un sporta skolotāja profesionālās darbības zinātniskos – teorētiskos pamatus, gan arī apgūt atbilstošas prasmes un profesionālās kompetences) (2., 3., 5., 5.1., 5.2. pielikums). Elastīga skolotāja profesijas apguve nodrošina skolotāja konkurētspēju un mobilitāti atbilstoši mainīgajām darba tirgus prasībām un nepārtrauktu zināšanu un prasmju apguvi visa mūža garumā. Balstoties uz 6. pielikumā veikto kartējumu, var secināt, ka studiju kursus sasniedzamie rezultāti atspoguļojas izstrādātās studiju programmas rezultātos. Analizējot un novērtējot programmas studiju kursus un moduļus kopumā, var secināt, ka studiju Programmas saturs ir aktuāls, savstarpēji sasaistīts, atbilstošs nozares un zinātnes tendencēm izglītības un sporta izglītības jomā, kā arī atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

3.2 Studiju programmas īstenošanas mehānisma novērtējums

Studiju Programmu “Sporta un izglītības speciālists” veido trīs apakšprogrammas: “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā”, “Pirmsskolas sporta skolotājs” un “Sporta veida treneris”. Studējošais var izvēlēties studijas vienā no tām. Apakšprogrammas “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” apjoms ir 80KP, tās ilgums, īstenošanas veids un forma ir 2 gadi pilna laika klātienē (skat. 4. pielikumu). Apakšprogrammas “Pirmsskolas sporta skolotājs” apjoms ir 80KP, tās ilgums, īstenošanas veids un forma ir 2 gadi pilna laika klātienē (skat. 4. pielikumu). Apakšprogrammas “Sporta veida treneris” apjoms ir 80KP, tās ilgums, īstenošanas veids un forma ir 2 gadi pilna laika klātienē (skat. 4. pielikumu). Studiju programmā nepieciešamības gadījumā daļa no studijām var tikt nodrošināta arī attālināti (skat. 4. pielikumu), saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Uzsākot studijas studiju Programmā, studējošajam ir iespēja izvēlēties apakšprogrammu.

LSPA nodrošinās, ka Programma tiks īstenota tā, lai iedrošinātu studējošos aktīvi iesaistīties studiju procesa veidošanā, un, to, ka studentu sekmju vērtēšana atbilst studentcentrētai pieejai. Studējošo aktīva iesaiste tiks īstenota gan nodrošinot studējošo aptaujas par konkrēto studiju kursu īstenošanas kvalitāti (“Nolikums par studējošo aptaujām studiju procesa kvalitātes novērtēšanai⁶⁵”), gan arī iesaistot studējošos LSPA lēmēj institūcijās, piemēram Studiju Domē un Senātā. Studentcentrēta studiju programmas īstenošana stimulēs studentu motivāciju, pašrefleksiju un iesaistīšanos mācīšanās procesā. Studentcentrētas studiju programmas īstenošanā tiks ņemts vērā studējošo kontingents un viņu vajadzību daudzveidība, veidojot piemērotus mācīšanās ceļus. Studiju programmas praktiskā īstenošanā atbilstoši apstākļiem tiks izmantotas daudzveidīgas pedagoģiskās metodes – gan tradicionālās, gan arī jaunas studiju metodes un formas: auditoriju nodarbības, galvenokārt, problēmlekciju un radošo semināru veidā, problēmbalstītās praktiskās nodarbības, plaši izmantojot visdažādākās interaktīvās mācīšanas metodes, tiks variētas dažādas studentu patstāvīgā darba formas (piemēram, video sižetu apskate un analīze), organizētas iknedēļas konsultācijas un dažādota sasniegto studiju rezultātu novērtēšana. Tiks ieviesti dažādi studiju programmas īstenošanas veidi – pilna laika klātienē, nepilna laika klātienē, akcentējot darba vidē balstītu studiju nodrošināšanu. Nepieciešamības gadījumā daļa no studijām var tikt nodrošināta arī attālināti (skat. 4. pielikumu). Regulāri tiks novērtēti mācīšanas veidi un pedagoģiskās metodes, un balstoties uz novērtējumu, īstenošanā turpmāk pielietos optimālākos no tiem, lai veicinātu studējošā vēlmi būt patstāvīgam, tajā pašā laikā nodrošinot docētāju vadību un atbalstu. Studiju procesā tiks veicināta abpusēja cieņa studējošā un mācītbspēka attiecībās saskaņā ar LSPA iekšējiem normatīviem aktiem. LSPA iekšējie normatīvie akti nosaka atbilstošas procedūras studējošo sūdzību risināšanai.

Atbalstot LSPA studējošos – augstu sasniegumu sportistus, viņiem izveidota individuāla studiju sistēma (“Nolikums studijām pēc individuālā studiju plāna”),

⁶⁵ LSPA Senāta sēdē 2012.gada 1.novembrī protokols Nr.4 apstiprinātais “Nolikums par studējošo aptaujām studiju procesa kvalitātes novērtēšanai”
(pieejams https://lspa.eu/files/documents/Studentu_aptaujas_2012.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

studiju process tiek saskaņots ar viņu piedalīšanos starptautiskās sacensībās un treniņnometnēs ārpus Latvijas.

LSPA docētāji katru studiju gadu piedāvā jaunas dažādas kursa darbu, kvalifikācijas darbu un bakalaura darbu tēmas, studējošais pats individuāli var arī izvēlēties tēmu no piedāvātā tēmu klāsta.

Studiju procesā, mācību kursu studiju rezultātu sasniegšanas nodrošināšanai izmantoti daudzi iepriekš sagatavoti un tipogrāfiski izdoti metodiskie materiāli, kā arī izstrādātie un deponētie mācību palīglīdzekļi (skat. 9.2. pielikumu). Gandrīz visu mācību kursu lekcijas izstrādātas PowerPoint prezentācijas versijā. Daudzas no tām deponētas LSPA Bibliotēkā vai ievietotas KVS sistēmā. Mācību kursu apguvē nepieciešamie normatīvie dokumenti, statistikas dati, Ministriju izdevumi, kā arī visi periodiskie izdevumi, kuri jāizmanto studentiem, ir pieejami LSPA lasītavā. Ņemot vērā Latvijas augstākās izglītības uzdevumus Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanā, mācību kursu ietvaros plašāk pielietota uz studentu orientēta inovatīvā un reflektīvā pieeja, aktivizēta studenta radošā darbība, kurā viņam tiek dota iespēja attīstīt gan akadēmiskās un profesionālās, gan intelektuālās un inovatīvās, gan sociālās un praktiskās, visdažādākās vērtību kompetences un paškompetenci. Studiju procesā gan lekcijās, gan semināru nodarbībās plaši izmantoti docētāju metodiskie un zinātniskie pētījumi (skat. 9.1. pielikumu), pielietotas interaktīvās mācīšanas metodikas, kuras sekmē ne tikai studiju kursu terminoloģijas, pamatproblēmu apguvi, bet arī veicina izglītības un sporta aktuālāko problēmu analīzi un izpratni, sekmējot padziļinātu šo problēmu izziņu un aktīvu apspriešanu un risināšanu.

Studiju programmas īstenošanā viens no nozīmīgākajiem aspektiem ir vērtēšana. Izstrādātajā studiju programmā mācībuursos vērtēšanas kritēriji un metodes ir vērstas uz studējošo iespēju parādīt plānoto studiju rezultātu sasniegšanas pakāpi (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu), tas veicina studējošo virzību profesionālās kompetences pilnveidē skolotāja profesijā, jo studējošie saņem atgriezenisko saiti un docētājs var sniegt ieteikumus turpmākajām studijām. Atbilstoši izvīzītajiem programmu mērķiem un uzdevumiem, kā arī mācību kursu mērķiem un uzdevumiem ir noteikts prasību kopums studiju rezultātu sasniegšanas vērtēšanai. Saskaņā ar LSPA iekšējiem normatīvajiem aktiem ("Nolikums par LSPA studiju programmu apguves vērtēšanas pamatprincipiem un kārtību") ir noteikts, ka vērtēšanas kritēriji un metodes, kā arī kritēriji atzīmju izlikšanai, ir iepriekš publiskoti, vērtēšanu eksāmenos veic vairāk nekā viens docētājs, vērtēšana ir konsekventa, taisnīgi piemērota visiem studējošiem un tiek īstenota saskaņā ar apstiprinātām procedūrām, darbojas procedūra studējošo apelāciju izskatīšanai, vērtēšanas noteikumi ņem vērā dažādus studentus atvieglojošus apstākļus. Docētāji pārzina pārbaudes un eksaminācijas metodes un saņem atbalstu savu prasmju pilnveidošanai šajā jomā, jo LSPA docētāju tālākizglītības semināru, starpkatedru pieredzes apmaiņas plāns paredz arī docētāju prasmju pilnveidi vērtēšanā. Vērtējot studiju programmā studiju rezultātus, LSPA ievēro šādus pamatprincipus: vērtēšanas atklātības princips, vērtējuma obligātuma princips, vērtējuma pārskatīšanas iespēju princips, vērtēšanā izmantoto pārbaudes veidu dažādības princips. Vērtēšanas sistēma un pārbaudījumu prasības ir izstrādātas katram konkrētajam mācību kursam. Ar vērtēšanas kritērijiem studējošie tiek iepazīstināti uzsākot mācību kursu. Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji, pārbaudes formas un kārtība atspoguļoti studiju kursu aprakstos (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu). Katrs docētājs veido sava mācību kursa vērtēšanas sistēmu atbilstoši sava mācību

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

kursa specifikai, ņemot vērā visus izglītības kvalitātes vērtēšanas komponentus, atsevišķu mācību kursu prasību izpildi vērtējot punktus.

Īstenojot studiju programmu studējošiem, ja nepieciešams, tiks nodrošināta ar profesionālajā pieredzē iegūto kompetenču vai iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšana (piemēram, “Nolikums par profesionālajā pieredzē iegūto kompetenču vai iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu LSPA”). “Nolikums par studiju uzsākšanas kārtību LSPA vēlākos studiju posmos” paredz iespēju studijas uzsākt šajā programmā arī vēlākos studiju posmos.

Ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta, tad LSPA nodrošinās studējošajiem iespējas turpināt izglītības ieguvī profesionālā bakalaura studiju programmā “Sporta zinātne” (skat. 17. pielikums).

3.3 Studējošo prakses nodrošinājuma raksturojums un analīze

Studējošo prakses mērķis ir radīt studējošiem iespēju kā topošajam sporta skolotājam veikt profesionālu darbību visās izglītības pakāpēs, integrējot apgūtās teorētiskos pamatus un prasmes, attīstot vispārīgās pedagoģiskās un sporta stundas vadīšanas specifiskās kompetences, kā arī sekmēt kultūru, attīstīt akadēmiskās zināšanas, profesionālās prasmes un inovatīvas mācību audzināšanas darba formas atbilstoši demokrātiskas skolas prasībām. Studējošo prakses mērķis nodrošina kopējo studiju programmas mērķu sasniegšanu: sagatavot sporta un izglītības speciālistu profesionālajai darbībai (skat. 6. un 7. pielikumu), veicinot viņa garīgo un fizisko pilnveidošanos, veidojot brīvu, atbildīgu un radošu personību, dodot iespēju, veicināt sporta un izglītības speciālistu zināšanu un prasmju apguvi, kas nodrošina pietiekamu līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvī (skat. 3. pielikumu) un sekmē konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos, radot motivāciju tālākizglītībai un sniedzot iespēju sagatavoties, lai iegūtu otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību un sestā līmeņa profesionālo kvalifikāciju.

Studējošiem prakses laikā tiek nodrošināts šāds metodiskais atbalsts: prakses vietā to nodrošina bāzes metodiķis un LSPA metodiķis. LSPA metodiķa pienākumi ir uzturēt patstāvīgu kontaktu starp prakses bāzi un LSPA, pirms prakses sākuma iepazīsties ar bāzi, bāzes metodiķi-sporta skolotāju, un prakses īstenošanas programmu, precizēt ar bāzes vadību (direktoru, mācību daļas vadītāju) prakses pirmās dienas norisi, kopā ar bāzes metodiķi noteikt studējošiem klases, kurās jāvasda sporta stundas un individuālos prakses uzdevumus, iepazīstināt ar tematisko plānu izstrādes grafikiem, sniegt studējošiem metodisko palīdzību prakses uzdevumu veikšanā, novērot, analizēt un vērtēt studenta vadītās stundas un pasākumus, organizēt to apspriešanu, regulāri pārbaudīt un vērtēt studenta prakses dokumentāciju (formatīvā vērtēšana), organizēt un vadīt praktikanu grupas sanāksmi, kopā ar prakses bāzes metodiķi novērtēt katra studenta sasniegtos rezultātus prakses noslēgumā un piedalīties prakses aizstāvēšanā LSPA. Prakses bāzes metodiķa (sporta skolotāja, sporta trenera) pienākumi ir, sadarbojoties ar LSPA metodiķi, atbildēt par prakses programmas īstenošanu, piemēram, apakšprogrammās “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” un “Pirmsskolas sporta skolotājs” nosakot studējošiem klases, kurās jāvasda sporta stundas un individuālos prakses uzdevumus, iepazīstināt ar katras klases tematisko plānu prakses laikam, iepazīstināt studējošos ar sporta

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

skolotāja darba saturu, sava darba pieredzi un katrā klašu grupā novadīt vismaz vienu meistarklases nodarbību, sistemātiski izglītot studējošos patstāvīgi izpildīt prakses uzdevumus, palīdzēt studējošiem izstrādāt prakses dokumentāciju, sporta stundu plānus, apstiprinot tos pirms sporta stundas vadīšanas, novērot, analizēt un vērtēt studējošo vadītās stundas un pasākumus, izglītot studējošos par aizsardzību un palīdzību, drošību sporta stundās, ne retāk kā reizi nedēļā pārbaudīt studējošā prakses žurnālu un ierakstīt formatīvo vērtējumu, atbildēt par drošības noteikumu ievērošanu praktikantu vadītajās stundās, piedalīties prakses aizstāvēšanā un praktikanta summatīvajā vērtēšanā, iesniegt atskaiti un priekšlikumus studējošo pedagoģiskās prakses pilnveidošanai.

Katrā apakšprogrammā tiek norīkots apakšprogrammas prakses vadītājs, kura pienākums ir izvēlēties prakses bāzes, komplektēt praktikantu grupas, organizēt un vadīt metodiķu nodarbības, sistemātiski izglītot metodiķus par izmaiņām, inovācijām prakšu vadīšanā, organizēt un vadīt studējošo prakses ievada metodisko nodarbību un prakses aizstāvēšanu LSPA, apkopot un analizēt prakses gaitu un rezultātus un sagatavot atskaites materiālus un priekšlikumus par tās tālāku pilnveidošanu.

Studiju programmā apakšprogrammās “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” un “Pirmsskolas sporta skolotājs” prakses mērķa nodrošināšanai ir piesaistītas pirmsskolas, ka arī iestādes ar speciālās izglītības programmām (skat. 8.1. pielikumu).

Prakses bāzes tiek izvēlētas atbilstoši LSPA studiju programmas un konkrētās apakšprogrammas prasībām. Katrā iestādē ir prakses bāzes metodiķis – praktiķis (sporta skolotājs, sporta treneris), kurš ir kompetents LSPA studiju programmas sasniedzamo studiju rezultātu realizēšanā, regulāri piedalās LSPA metodiķu tālākizglītošanas semināros par aktualitātēm izglītības jomā visos līmeņos un iesaistās aktuālos pētniecības un izglītības projektos.

3.4 LSPA izveidotās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas novērtējums

Studiju programmas ietvaros tiks ievēroti standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG, 2015⁶⁶) 1. daļa, jo LSPA ir izveidojusi kvalitātes nodrošināšanas sistēmu un tās darbību nosaka LSPA 2019.gada 7. novembrī Senāta sēdē apstiprinātā “LSPA studiju kvalitātes pārvaldības sistēma” un “Nolikums par studiju kvalitātes kontroles sistēmu LSPA”. Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izveide balstīta uz 2005. gadā Boloņas procesā pieņemtajiem Eiropas standartiem un vadlīnijām augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai, 2005. gada Bergenā komunikē piedāvātajiem Eiropas nacionālās kvalitātes nodrošināšanas asociācijas (ENQA) piedāvātajiem standartiem un vadlīnijām, Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. februāra rekomendācijām; Eiropas Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG 2015), 2016. gada “Kompetencēs balstītas augstākās izglītības iekšējās kvalitātes vadības rokasgrāmatu IIQM-HE”.

⁶⁶ Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā (ESG). (2015). Brisele, Beļģija (pieejams http://www.aic.lv/portal/content/files/AIC%20ESG2015%20int-1_2.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Piemēram, studiju kvalitātes nodrošināšanā ir iekļauti visi ESG 1. daļas standarti (10. pielikums), tai skaitā, ir izstrādāta kvalitātes nodrošināšanas politika, LSPA kvalitātes rokasgrāmata⁶⁷, izstrādātas procedūras programmu izstrādē un apstiprināšanā (“Nolikums par studiju programmu izstrādāšanu un apstiprināšanu”), tiek nodrošināta studentcentrēta mācīšanās, mācīšana un novērtēšana (piemēram, “Nolikums par LSPA studiju programmu apguves vērtēšanas pamatprincipiem un kārtību”), noteikti un publicēti noteikumi par studējošo imatrikulāciju, studiju gaitu, atzīšanu (piemēram, “Nolikums par LSPA studiju kārtību”, “Nolikums par profesionālajā pieredzē iegūto kompetenču vai iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu LSPA”, procedūrām mācībspēku pieņemšanai darbā un personāla attīstībai ir taisnīgas un atklātas (piemēram, “Nolikums par LSPA akadēmiskā personāla vēlēšanām”). Norit regulāra programmu apsekošana un pārbaude.

Tiks nodrošināta studiju programmas mērķim atbilstoša uzņemšanas procedūra. Uzņemšanas prasības (18. pielikums): vidējā izglītība: mācību jomas priekšmeta «Sports» vērtējums ir ne zemāks par 7 ballēm (40%), vērtējumi centralizētajos eksāmenos latviešu valodā, matemātikā, svešvalodā 15% (40%); iestājpārbaudījums (50%): skolotāja un sporta trenera profesijas izvēles pamatojums (rakstiski un mutiski) (20%).

Studentcentrēta novērtēšana ir iepriekš publiskota un tiek skaidroti vērtēšanas parametri un kritēriji. Vērtēšana ir konsekventa un taisnīga piemērota visiem studējošiem, saskaņā ar apstiprinātām procedūrām. Ir izstrādāta procedūra studējošo sūdzību izskatīšanai. Programmā studēt gribētājiem ir konsekventi norādīti uzņemšanas noteikumi, un izstrādāti noteikumi par iepriekš iegūtās izglītības atzīšanu. Studiju programmas absolventi saņem diplomu, kurš izskaidro iegūto kvalifikāciju, ieskaitot sasniegtos mācīšanās rezultātus, kā arī apgūto studiju kontekstu, līmeni, saturu un statusu. Docētāji veicina studējošo iesaistīšanos pētniecībā un zinātnisko faktu izmantošanu mācīšanās procesā.

Studējošo atbalstam tiek piedāvāta atbilstoša studiju vide (arī praktiskās nodarbības) un prakses, kas ļauj studējošajiem iegūt profesionālo pieredzi darba vidē balstītās studijās. Studiju programmā paredzēts regulārs studējošo studiju gaitas un sekmju radītāju uzskaitījums un analīze. Darba devēju un absolventu aptaujas tiek izmantotas studiju programmas tālākā pilnveidē. Sabiedrības informēšana par studiju programmu nodrošina studiju programmas pašnovērtējums, kas ir publiski pieejams.

Studiju programmas regulāras izvērtēšanas un pārskatīšanas procesā tiek regulāri aktualizēti studiju kursu saturs, balstoties uz jaunākajiem zinātniskajiem pētījumiem, Valsts izglītības politikas un normatīvo izmaiņām un darba devēju ieteikumiem. Ārējās kvalitātes nodrošināšana balstās uz programmas akreditāciju.

LSPA kvalitātes politika izstrādāta balstoties uz “LSPA attīstības stratēģiju 2015.-2020. gadam⁶⁸” (saskaņā ar LSPA 2021.gada 4. februāra Senāta lēmumu pagarināta līdz 2023.gadam), augstākās izglītības kvalitātes politiku nosaka LSPA Senāta sēdē 2019. gada 7. novembrī pieņemtā “Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas studiju kvalitātes pārvaldības sistēmas politika⁶⁹”. Latvijas Sporta

⁶⁷ Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas kvalitātes rokasgrāmata. (pieejams

https://lspa.lv/files/2022/LSPA_KVALIT%C4%80TES_ROKASGR%C4%80MATA_03112022.pdf)

⁶⁸ https://lspa.lv/files/documents/2015/LSPA_Strategija_2015_2020.pdf

⁶⁹ https://lspa.lv/files/2019/Studiju_kvalitates_parvaldibas_sistemas_POLITIKA_2019.pdf

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

pedagoģijas akadēmijas studiju kvalitātes pārvaldības sistēmas politika ir LSPA kvalitātes vadības sistēmas sastāvdaļa, kas kopā ar citām politikām un procesu kopumu nodrošina LSPA darbības koordinētu plānošanu un realizāciju (skat. 3.att.).



3.att. LSPA kvalitātes politikas īstenošana

LSPA iekšējās kvalitātes nodrošināšanas politikas pamatnostādne – iekšējās kvalitātes nodrošināšana uzskatāma kā nepārtrauktas pilnveides procesa vadība. Iekšējās kvalitātes nodrošināšanas galvenais stratēģiskais virziens – izcilības un ilgtspējas nodrošināšana, nepārtraukta pilnveide un kontrole, sekmējot LSPA misijas īstenošanu, nosakot principus, pēc kuriem iespējams nodrošināt augstu LSPA darbības kvalitāti. Stratēģijas pamatkonceptija: visu līmeņu vadības un darbinieku pārliecība un aizrautība; aktīva studiju procesa organizēšana un realizācija; attīstoša personāla kvalifikācijas pilnveide; lietīšks, mērķtiecīgs, uz līdztiesību bāzēts vadījums; rezultativitāte, vērtīguma vairojums sabiedrībā. LSPA tālākās attīstības veicināšanai realizē visaptverošu kvalitātes vadību, kas ietver: izglītības kvalitāti, saimniekošanas efektivitāti un akadēmijas sabiedrības norises. Izglītības kvalitāti veido trīs jomas: studiju process, pētniecība un jaunrade un inovācijas. Jaunradi un inovācijas raksturo jaunu studiju norišu, programmu, tehnoloģiju un metožu izstrāde, kā arī esošo vērtīguma un efektivitātes paaugstināšana un tās ilgtspējas nodrošināšana. LSPA iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas politika un stratēģija galvenokārt balstās uz: 2005. gadā Boloņas procesā pieņemtajiem Eiropas standartiem un vadlīnijām augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai; 2005. gada Bergenā komunikē piedāvātajiem Eiropas nacionālās kvalitātes nodrošināšanas asociācijas (ENQA) piedāvātajiem standartiem un vadlīnijām; Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. februāra rekomendācijām; Eiropas Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG, 2015); 2016. gada Kompetencēs balstītas augstākās izglītības iekšējās kvalitātes vadības rokasgrāmatu IIQM-HE.

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Izglītības kvalitātes struktūru raksturo:

- Studiju programmu un piešķiramo grādu un kvalifikāciju apstiprināšana, uzraudzība, kontrole, pilnveide. LSPA procedūras studiju programmu izstrādei un to apstiprināšanai. Programmas atbilstība tām izvirzītajiem mērķiem, tajā skaitā sagaidāmajiem mācīšanās rezultātiem. Kvalifikācija attiecināta uz atbilstošo augstākās izglītības līmeni nacionālajā kvalifikāciju ietvarstruktūrā un attiecināta arī uz Eiropas Augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūras atbilstošo līmeni. Mērķiem atbilstošas uzņemšanas, kvalifikāciju atzīšanas un studiju pabeigšanas procedūras, kad studenti ir mobili gan augstākās izglītības sistēmas ietvaros, gan starp izglītības sistēmām. Nepārtraukta programmu apsekošana un periodiska izvērtēšana, lai pārliecinātos, ka nospraustie mērķi tiek sasniegti un tie atbilst studentu un sabiedrības vajadzībām. Pārskatīšana nodrošina programmu nepārtrauktu pilnveidošanu. Par īstenotajiem pasākumiem notiek visu iesaistīto pušu informēšana.
- Studējošo zināšanu kontroles un novērtēšanas pasākumi, vērtēšanas kritēriji, to piemērošana un pilnveide. Programmas tiek īstenotas tā, lai iedrošinātu studējošos aktīvi iesaistīties studiju procesa veidošanā, studentu sekmju vērtēšana atbilst šādai pieejai.
- Docētāju kompetences kvalitātes nodrošināšana: pētniecībā, jaunradē un inovācijās, citi docētāju kvalifikācijas pilnveides pasākumi. Procedūras docētāju pieņemšanai darbā un personāla attīstībai ir taisnīgas un atklātas.
- Studiju nodrošinājums un atbalsts (palīdzība) studentiem. Atbilstošs finansējums, lai nodrošinātu mācīšanās un mācīšanas darbības un garantētu atbilstošu un viegli pieejamu mācīšanās resursu klāstu un studentu atbalsta nodrošināšanu.
- LSPA informācijas sistēma. LSPA vāc, analizē un izmanto nepieciešamo informāciju efektīvai programmu pārvaldei un citām aktivitātēm.
- Sabiedrības informēšana par LSPA darbību. Regulāri publicēta skaidra, precīza, objektīva, aktuāla un viegli pieejama informācija par LSPA darbību, tajā skaitā arī par piedāvātajām studiju programmām.

LSPA kvalitātes vadības sistēmā ir izveidotas procedūras (skat. 4.att.), kas nosaka studiju programmu veidošanu, licencēšanu un akreditāciju, kas arī sekmē gan jaunu studiju virzienu, gan arī jaunu studiju programmu izveidošanu. Ir arī procedūras, kas nosaka gan studiju kursu, gan studiju plānu grafiku sagatavošanu, apstiprināšanu, kā arī nodarbību sarakstu sagatavošanu un izmaiņu vadību. LSPA kvalitātes vadības sistēmā ir izveidotas procedūras, kas reglamentē studiju procesu: uzņemšanu, studiju gaitu, prakses, apmaiņas ERASMUS+ studiju iespējas, gala un valsts pārbaudījumus.

Ir izveidotas procedūras par docētāju novērtēšanu, studējošo, absolventu un darba devēju aptauju veikšanu. Ir izveidotas procedūras, kuras nodrošina atbalstu studiju procesa nodrošināšanai – personāla vadība, finanšu vadība, IT, bibliotēkas un saimniecisko resursu vadība, dokumentu vadība, projektu vadība, informācijas aprites un sabiedrības informēšanas vadība, kā zinātnes un pētniecības vadības procesi. LSPA kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē un pilnveidē ir iesaistītas šādas puses: ārējie partneri, LSPA Padomnieku konvents, LSPA administrācija, struktūrvienības, docētāji un studējošie. Iesaistīto pušu loma LSPA kvalitātes sistēmas izstrādē un pilnveidē redzama 4. attēlā Stratēģiskās pārvaldības līmenī.

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Izvērtējums studiju programmas atbilstībai Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1. daļas standartiem ir pievienots 10. pielikumā.



4. att. LSPA kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādē un pilnveidē iesaistītās puses un to loma

2022. gada 30. augustā LSPA Senāta sēdē (protokols Nr. 1) apstiprināta Studiju programmas direktore I. Blekte, apakšprogrammu vadītāji: “Pielāgoto fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” asoc. prof. I. Bula-Biteniece, “Pirmsskolas sporta skolotājs” asoc. prof. I. Bula-Biteniece un “Sporta veida treneris” S. Radziņš. Programmu direktori ir atbildīgi par studiju programmas kopīgi īstenojamās apakšprogrammas “Veselība, fiziskā aktivitāte un drošība” kvalitātes nodrošināšanu atbilstoši LSPA kvalitātes vadības sistēmai.

3.5 Studējošo, absolventu, darba devēju un/ vai nozares darba devēju organizāciju un citu nozares organizāciju, iesaistes novērtējums studiju programmas izveidē

Nozares pārstāvji tika iesaistīti studiju Programmas izveidē un turpmāk tiks iesaistīti arī programmas pilnveidē, piemēram, Studiju virziena padomes darbībā,

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

sasniegto studiju rezultātu novērtēšanas procesā studiju Programmā. Programmas izveidē tika iesaistīti arī LSPA sadarbības partneri - Latvijas Universitāte, Daugavpils Universitāte, Liepājas Universitāte, Rīgas Stradiņu universitāte un Latvijas Republikas Aizsardzības ministrija. Studiju programmas satura izstrādē tika iesaistīti LSPA un partneru izvirzītie augstākās izglītības eksperti (t.sk. mācībspēki), kuriem ir doktora zinātniskais grāds, augstākās izglītības studiju satura izstrādes, praktiskā vai pētnieciskā pieredze pēdējo četru gadu laikā, kā arī bija iesaistīti ESF projekta 8.3.1.1/16/I/002 “Kompetenču pieeja mācību saturā” eksperti un starptautiskie nozares eksperti (t.sk. tehnoloģiju eksperts). Studiju programmas ekspertīzē bija iesaistīti ESF projekta 8.3.1.1/16/I/002 „Kompetenču pieeja mācību saturā” eksperti, Latvijas sporta skolotāju asociācijas pārstāvis un sporta skolotāju metodiskās apvienības pārstāvis un citi darba devēji: pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja, Latvijas Bērnu un jauniešu invalīdu sporta federācijas valdes priekšsēdētāja, Latvijas Speciālo Pedagogu Asociācijas valdes locekle, SIA “Daugavpils Olimpiskais centrs” valdes loceklis, Latvijas futbola federācijas ģenerālsekretārs, Latvijas Triatlona federācijas prezidents, Latvijas Sporta veterānu – senioru savienības prezidents (12. pielikums). Studiju programmas apspriešanā Studiju Domē iesaistījās arī studējošie.

Jaunās studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists”, aprobācijas laikā tiks izvērtēta jauno studiju programmu kvalitāte un, ja nepieciešams, ieviesti uzlabojumi, nodrošinot regulāru atgriezenisko saiti un vērtējumu par jauno studiju programmu īstenošanu, jo studenti sniegs atgriezenisko saiti par studiju programmu saturu, organizāciju, materiāli tehnisko un informatīvo nodrošinājumu, atbalsta sistēmu studentiem, studiju programmas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas aspektiem, lai nodrošinātu visu studiju programmu īstenošanas aspektu izvērtējumu no studējošo perspektīvas. Aprobācijas posmā tiks piesaistīti 2 starptautiskie nozares eksperti ar starptautisku atpazīstamību un publikācijām starptautiski citējamās izdevumos. LSPA izveidotā Studiju virziena “Izglītība, pedagogija un sports” padome, kurā ir iekļauti arī darba devēju pārstāvji, katru gadu veiks studiju programmas satura un kvalitātes ekspertīzi, izvērtēs to atbilstību izvirzītajiem mērķiem, atbilstību pārstāvētās zinātnes nozares un darba tirgus prasībām, kā arī organizēs un uzraudzīs studiju virziena akreditāciju un analizēs ārējo ekspertu sniegtos vērtējumus, ieteikumus un organizēs iepriekšējā akreditācijā norādīto trūkumu novēršanu, veiks studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma, kā arī ikgadējo pārskatu par studiju virziena pilnveides pasākumiem, analīzi. 8.1. pielikumā pievienoti LSPA un darba devēju nodomu līgumi.

Turpmāk studiju programmas pilnveides nolūkos paredzēts iesaistīt aptaujās studējošos, docētājus, absolventus un darba devējus. Šādu kārtību nosaka arī LSPA kvalitātes vadības sistēmas procedūras: studējošo vispārējās apmierinātības mērīšana, darba devēju apmierinātības mērīšana, absolventu apmierinātības mērīšana.

Darba devējiem būs iespējas novērot un novērtēt studentu profesionālo kompetenci un programmas resursu atbilstību izvirzītajiem mērķiem praksē laikā. Potenciālos darba devējus ir plānots iesaistīt arī Valsts pārbaudījumu komisijas darbā, sniedzot atgriezenisko saikni par studiju programmas resursu iespējām un kvalitāti, topošo sporta speciālistu zināšanu, prasmju un kompetences atbilstību darba tirgus prasībām, prasmi saistīt un saskatīt teorijas un prakses vienotību, kā arī izmantot dažādas darba metodes.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Pašlaik darba devēju pārstāvji ir iesaistīti arī “Izglītības, pedagoģijas un sporta” studiju virziena padomes darbībā, kuras funkcijas ir starpdisciplināritātes un sadarbības ar darba devējiem īstenošana, kā arī pētniecībā balstītu studiju veicināšana un priekšlikumu izstrāde studiju programmas pilnveidei. Darba devēju un nozares profesionālo organizāciju pārstāvju dalība ir paredzēta LSPA nolikumos par gala pārbaudījumiem, valsts pārbaudījumiem un valsts noslēguma pārbaudījumiem – komisijas profesionālās augstākās izglītības bakalaura, maģistra un profesionālās augstākās izglītības studiju programmās sastāvā ir komisijas vadītājs (darba devējs) un vismaz puse no Komisijas sastāva ir nozares profesionālo organizāciju vai darba devēju pārstāvji.

IV. Mācībspēki

4.1 Studiju programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku izvēles pamatojums

Studiju programmā tās iekļautajās apakšprogrammās iesaistītajam akadēmiskajam personālam nozares profesionālās specializācijas studijuursos jābūt augsti kvalificētam un kompetentam sporta izglītības jomā vai sporta jomā, lai nodrošinātu studējošajiem nepieciešamo teorētisko zināšanu, prasmju un kompetenču ieguvu sporta skolotāja pirmsskolā vai sporta trenera kvalifikācijā, bet vispārīzglītojošos un nozares teorētiskajos studijuursos mācībspēkam ir jābūt kompetentam ne tikai docēto studiju kursu specifikas ietvaros, bet arī sporta un sporta izglītības jomā. Studiju Programmas īstenošanā iesaistīti 52 mācībspēki. Galvenie kritēriji, kuri izvirzīti mācībspēku atlases procesā specifiskajos studijuursos šajā studiju programmā: zinātniskais grāds vai akadēmiskais grāds sporta zinātnē vai tai radniecīgā zinātnes jomā, zinātniskās publikācijas sporta zinātnes vai sporta pedagoģijas jomā atbilstoši studiju kursu specifikai (skat. 9.2. pielikumu), vēlama pieredze kā ekspertam ESF projekta 8.3.1.1/16/I/002 „Kompetenču pieeja mācību saturā” un praktiskā darba pieredze attiecīgajā nozarē, kā arī ļoti būtiska ir svešvalodu prasme atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam līmenim (skat. 9., 9.1. pielikumu). Mācībspēki, kas piedalījās studiju programmas mācību kursu izstrādē no citām augstskolām, turpmāk iesaistīsies savās augstskolās skolotāju sagatavošanas studiju programmu īstenošanā, bet studiju Programmas mācību kursus īstēnos LSPA docētāji (skat. 5., 5.1., 5.2. pielikumu). LSPA ir radītas iespējas docētāju svešvalodu kompetences paaugstināšanai, lai sekmētu studiju procesa kvalitātes nodrošinājumu, un, docētāji iesaistīti starptautiskos projektos, starptautiskās pieredzes apmaiņā studiju programmas jomā. Studiju virzienā “Izglītība, pedagoģija un sports” šajā studiju gadā 36 docētāji iesaistījušies profesionālās angļu valodas pilnveidē Nr.8.2.2.0/18/I/006 projekta “Akadēmiskā personāla kompetences pilnveide stratēģiskās specializācijas jomās Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā” ietvaros, 25 docētāji iesaistījušies akadēmiskā personāla līderības kompetences pilnveidē Nr.8.2.2.0/18/I/006 projekta “Akadēmiskā personāla kompetences pilnveide stratēģiskās specializācijas jomās Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā” ietvaros. Docētāji aktīvi piedalās Erasmus+ programmas ietvaros akadēmiskā personāla mobilitātē un personāla pieredzes apmaiņā. Docētāji ir iesaistījušies Latvijas Zinātnes padomes finansētā pētniecības projektā Nr.lzp-2020/2-0317 “COVID-19 ietekme uz ilgtspējīga patēriņa uzvedību un aprites ekonomiku”. “NordPlus” (NPHZ-2020/10068) projektā “Sporta

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

uzņēmējdarbība: ilgtspējīgs un gudrs sporta bizness” piedalās gan LSPA mācībspēki, gan arī studējošie. Projektu koordinē Lietuvas Sporta universitāte; partneri ir Moldes Universitātes koledža, Jiveskiles Lietišķo zinātņu universitāte (Somija), Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija (Latvija), Malmes Sporta akadēmija (Zviedrija), Sportistu asociācija (Lietuva), Zviedrijas sporta federāciju apvienība. Projektu tiek īstenots no 2020. gada septembra līdz 2023. gada augustam. LSPA mācībspēki un studējošie iesaistās arī “NordPlus” projektā (Nordic-Baltic Up-dated Coaching Development (NBUCE) NPHZ-2019/10042), kurā 2009. gadā izveidots Ziemeļvalstu un Baltijas valstu topošo un jauno treneru mācību tīkls. Šobrīd tas ir paplašinājis darbību divos galvenajos projektos “NB Coach Training Network” un “Coaching true generation” “NordPlus” ietvaros. Projekta īstenošanas mērķis ir pilnveidot Ziemeļvalstu un Baltijas valstu treneru mācību procesu un sporta treneru izglītošanas programmu, kas aptver visus sportista attīstības aspektus.

Studiju programmas viens no nozīmīgākajiem kvalitātes nodrošināšanas faktoriem ir gan mācībspēki, kuri ir augsti kvalificēti speciālisti attiecīgo zinātņu nozaru, tostarp arī izglītības zinātņu teorētisko nostādņu jautājumos, gan arī izglītības un sporta jomas praktiķi ar pieredzi profesionālās bakalaura, profesionālās maģistra un īsā cikla profesionālā augstākās izglītības studiju programmas īstenošanā. Mācībspēki, kas ir nodrošinājuši ar topošo skolotāju un vecāko sporta treneru studiju programmas un esošo skolotāju, sporta treneru un vecāko sporta treneru tālākizglītību, sekmīgi spēj sabalansēt teorētiskos un praktiskos aspektus, akcentējot zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas skolotājiem profesionālajā darbībā.

Vienlaikus studiju programmā nepieciešams iesaistīt ne vien zinošus mācībspēkus, kas seko līdzi jaunākajām aktualitātēm teorētiskajā literatūrā nozarē, bet arī praktiķus – sporta skolotājus ar pieredzi darbā pirmsskolā un skolā, kas orientējas “Skola 2030” programmā veselības un fiziskās aktivitātes jomā un orientējas aktuālajos jautājumos gan skolas, gan novadu, gan valsts mērogā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un inovatīvu studiju programmas īstenošanu, studiju programmā iesaistāmo mācībspēku atlasei izmantoti vairāki kritēriji, lai studiju kursus īstenotu kvalificēti, zinātniski un metodiski sagatavoti docētāji, noteiktās studiju jomas speciālisti, kuri savā darbā izmanto mūsdienīgas pieejas.

Kā obligātie mācībspēku atlases kritēriji ir:

- Mācībspēku kvalifikācijas atbilstība normatīvo aktu noteiktajām prasībām;
- Zinātniskās pētniecības virziena/interesu atbilstība studiju programmas/kursa saturam;
- Valsts valodas un svešvalodu prasmes atbilstība normatīvo aktu noteiktajām prasībām.

Rādītāji saistībā ar studiju programmā iesaistīto mācībspēku zinātniskās un akadēmiskās darbības atbilstību minētajiem kritērijiem apkopoti skat. 9. un 9.1. pielikumā, kas ziņojumam pievienoti elektroniskā formātā.

Tāpat studiju programmas realizācijā iesaistāmo mācībspēku radošajai un zinātniskajai biogrāfijai ir jāapliecina vismaz viena turpmāk minētā papildu kritērija izpilde:

- Profesionālā pilnveide augstskolu didaktikas /mācību metodikas jomā;
- Praktiska pieredze darbā skolā (vai citā izglītības vai sporta izglītības iestādē);

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

- Zinātniskā/ praktiskā pieredze skolas pedagoģijā, iekļaujošajā izglītībā;
- Piedalīšanās konferencēs, pētnieciskajos projektos;
- Dalība Eiropas Sociālā fonda projektā “Kompetenču pieeja mācību saturā”;
- Radošā darbība mākslinieciskās jaunrades jomā.

Studiju programmā iesaistītā akadēmiskā personāla nodrošināšanā ir nepieciešama izteikta orientācija uz inovācijām izglītības jomā, teorijas un prakses sasaistes nodrošināšanu, atbalstu darba vidē balstītai skolotāju izglītībai.

4.2 Mācībspēku kvalifikācijas atbilstības normatīvo aktu noteiktajām prasībām

Mācībspēku kvalifikācija atbilst normatīvo aktu noteiktajām prasībām, jo LSPA studiju programmā 75,6% ir iesaistīts akadēmiskais personāls ar doktora grādu (9.pielikums, 2.tabula) vēlēto mācībspēku īpatsvars ir 75%. Saskaņā ar Augstskolu likumā noteikto, akadēmijās vismaz piecdesmit procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām jābūt doktora grādam.

2. tabula

LSPA mācībspēku kvalifikācijas raksturojums

Amats	Mācībspēku īpatsvars studiju programmas nodrošināšanai
Profesors	22%
Asoc. profesors	30%
Docents	22%
Lektors	3%
Vadošie pētnieki	8%
Viesdocētāji	15%
Kopā	100%

Studiju programmu īsteno 8 profesori, 11 asociētie profesori un 8 docenti, 1 lektors, 3 vadošie pētnieki no tiem 28 zinātņu doktori: sociālās zinātnēs – 23, sporta medicīnā – 1, bioloģijā – 2; ķīmijā-1; humanitārās zinātnēs -1. Mācībspēku kvalifikācija atbilst studiju programmas rezultātu sasniegšanai (9.1., 9.2. pielikums), jo mācībspēki ir speciālisti konkrētu studiju kursu nodrošināšanas jomā.

Studiju virzienā strādājošo docētāju kvalitatīvais sastāvs atbilst Augstskolu likumam un MK prasībām Nr. 141 (Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 141 "Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu"). Studiju virziena realizācijā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija ir atbilstoša studiju programmas specifikai un īstenošanas nosacījumiem, kā arī normatīvo aktu prasībām izglītības jomā. Mācībspēki ir profesionāļi savā zinātnes nozarē, kas apliecinājuši savu kompetenci nozares pētniecībā un e-vides izmantošanā studiju procesā, kā arī piedalījušies starptautiskos projektos un izstrādājuši mācību līdzekļus un materiālus. Studiju programmas īstenošanā ir piesaistīti arī profesionāļi savā specialitātē ar praktiskā darba stāžu attiecīgajā jomā – galvenokārt tajos mācībuursos, kas saistīti ar mācību priekšmetu metodiku, pedagoģisko praksi un specializāciju noteiktajās kvalifikācijās.

2023. gada 3. ceturksnī LSPA Eiropas Sociālā fonda projektā Nr. 8.2.2.0/18/I/006 “Akadēmiskā personāla stiprināšana stratēģiskās specializācijas jomās Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijā” zinātniskā doktora grādu Veselības un

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

sporta zinātnes nozarē plānots iegūt arī Mg. paed., Mg. psych. Gundegai Ulmei un pēc minētā projekta noteikumu izpildes un akadēmiskā personāla ievēlēšanas prasību izpildes pretendentu uz doktora grādu iegūs vēlētā akadēmiskā personāla statusu.

4.3 LSPA mehānismi un procedūras mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai un zinātniski pētnieciskās darbības veicināšanai

LSPA mehānismi un procedūras mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšanai ir izstrādātas saskaņā ar MK 2018. gada 11. septembra noteikumiem Nr. 569 "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību"⁷⁰, kur tiek noteikts, ka augstskolu akadēmiskais personāls līdz ievēlēšanas termiņa beigām apgūst profesionālās pilnveides programmas par inovācijām augstākās izglītības sistēmā, augstskolu didaktikā vai izglītības darba vadībā 160 akadēmisko stundu apjomā (tai skaitā vismaz 60 kontaktstundas). Profesionālā pilnveide var ietvert atbilstošu starptautisko mobilitāti, kā arī dalību konferencēs un semināros, ko apliecina akadēmiskā personāla iesniegtie dokumenti (9.1. pielikums). Šīs iepriekšminētās prasības ir ietvertas "Nolikumā par LSPA akadēmiskā personāla vēlēšanām"⁷¹.

LSPA struktūrvienību vadītāji katru gadu veic docētāju kompetences novērtēšanu, balstoties uz šo novērtējumu tiek plānota sistēmiska mācībspēku kvalifikācijas paaugstināšana, kas noteikta "LSPA cilvēkresursu attīstības plānā 2018.-2024. gadam". Katru studiju gadu tālākizglītības process tiek konkretizēts un radīta iespēja docētājiem pilnveidot profesionālo kompetenci, piemēram, tiek apstiprināts un īstenots "LSPA Profesionālās pilnveides un mūzikizglītības centra pasākumu plāns 2023.gadam"⁷² un "LSPA docētāju tālākizglītības semināru, starpkatedru pieredzes apmaiņas plāns 2022./2023. gadam"⁷³. Docētāju profesionālā pilnveide ietver arī atbilstošas starptautiskās mobilitātes nodrošināšanu. LSPA bija piešķirta ERASMUS Augstākās izglītības harta 2014.-2020.gadam (*ECHE – Erasmus Charter for Higher Education 2014-2020*). Šobrīd LSPA turpina darbību ERASMUS+ Augstākās izglītības hartas ietvaros 2021.-2027. gadam. LSPA ir nodrošinājusi iespēju docētāju dalībai un profesionālās kompetences pilnveidei ERASMUS+ izglītības un sporta programmās. Tā ir Akadēmijas stratēģijas sastāvdaļa, kas ļauj modernizēt un internacionalizēt visu ciklu studiju programmas. Studentu un akadēmiskā un vispārējā personāla mobilitātes kvalitātes paaugstināšana,

⁷⁰ Ministru kabineta 2018. gada 11. septembra noteikumi Nr. 569 "Noteikumi par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību". (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/301572>)

⁷¹ LSPA Senāta sēdē 2017.gada 31.augustā, protokols Nr.1 "Nolikums par LSPA akadēmiskā personāla vēlēšanām" (pieejams https://www.lspa.lv/images/documents/2020/Akademiska_personala_velesanas_02.04.2020.pdf)

⁷² LSPA profesionālās pilnveides pasākumi 2023. gada janvāris - 2023. gada decembris (pieejams https://lspa.lv/files/2022/PPMC_plans_2023.pdf)

⁷³ Docētāju tālākizglītības semināru, starpkatedru pieredzes apmaiņas plāns 2022./2023.ak.g. (pieejams https://lspa.lv/files/2022/STARPKATEDRU_seminari_22_23.pdf)

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

piedalīšanās starptautiskos augstākās izglītības projektos ir atbalsts vienotas Eiropas izglītības telpas internacionalizācijai.

LSPA, izmantojot Eiropas Sociālā fonda atbalstu, nodrošina docētāju svešvalodas prasmju paaugstināšanu un kompetences pilnveidi līderību. LSPA virza docētāju zinātnisko darbību – finansiāli atbalstot dalību konferencēs un semināros, zinātniski pētniecisko darbu publicēšanu starptautiski citējamās izdevumos un datu bāzēs (9.2. pielikums). Augstskola atbalsta monogrāfiju, mācību un metodiskās literatūras izdošanu, kā arī nodrošina ārpus studiju procesa semināru un kursu organizēšanu un vadīšanu profesionālajā jomā (darba devējiem, sabiedrībai).

LSPA plānveidīgi veicina docētāju dalību tālākas izglītības pasākumos^{74, 75}. LSPA sadarbojas ar citām augstskolām, kā arī ar zinātniskās pētniecības iestādēm un citām izglītības iestādēm Latvijā⁷⁶. LSPA sadarbojas ar citu valstu augstskolām, veicina šo sadarbību, nodrošinot studējošo un akadēmiskā personāla apmaiņu starp Latvijas un ārvalstu augstskolām⁷⁷.

Akadēmiskā personāla zinātniskās un radošās darbības rezultāti ir atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumiem Nr. 795 "Studiju programmu licencēšanas noteikumi"⁷⁸, attiecībā uz nepieciešamajiem kvalitatīvajiem rādītājiem studiju virzienam piesaistītajam akadēmiskajam personālam. Ziņojumam ir pievienots mācībspēku profesionālās darbības raksturojums (skat. 9.2. pielikumu), kā arī programmas īstenošanā iesaistāmo mācībspēku radošās un zinātniskās biogrāfijas (skat. 9.1. pielikumu). Mācībspēku zinātnisko publikāciju saraksts recenzējamās izdevumos, izdotie mācību līdzekļi, pētniecības projekti un mākslinieciskās jaunrades sasniegumu saraksts, kas raksturo studiju virzienā iesaistītā akadēmiskā personāla profesionālo kompetenci docējamo studiju kursu nodrošināšanā ir pievienots 9.2. pielikumā. Docētāju zinātniskās pētījuma jomām ir raksturīgs daudzveidīgs spektrs, piemēram, pedagoģija, sociālās zinātnes, veselības un sporta zinātnes. Zinātniskos pētījumus augsti vērtētās datu bāzēs *Web of Science* un *SCOPUS* ir publicējuši gan LSPA pētnieki, gan akadēmiskā personāla pārstāvji, piemēram, Aija Kļaviņa, Juris Grants, Andra Fernāte, Viesturs Lāriņš un citi docētāji. Studiju virzienam piesaistītajiem jomas profesionāļiem visiem ir darba stāžs profesionālās darbības jomā, kas atbilst kritērijiem.

Mācībspēku zinātniskās un pedagoģiskās darbības kvalitātes pilnveidei 2018. gadā tika izstrādāti divi vidēja termiņa plānošanas dokumenti, kas vērsti uz LSPA cilvēkresursu attīstību: LSPA cilvēkresursu attīstības plāns 2018.-2024.gadam (apstiprināts LSPA Senāta sēdē 2018.gada 1.martā, sēdes protokols Nr. 7), LSPA Sporta pedagogu izglītības attīstības plāns 2018.-2024. (apstiprināts LSPA Senātā

⁷⁴ LSPA profesionālās pilnveides pasākumi 2023. gada janvāris - 2023. gada decembris (pieejams https://lspa.lv/files/2022/PPMC_plans_2023.pdf)

⁷⁵ Docētāju tālākizglītības semināru, starpkatedru pieredzes apmaiņas plāns 2022./2023.ak.g. (pieejams https://lspa.lv/files/2022/STARKATEDRU_seminari_22_23.pdf)

⁷⁶ LSPA sadarbības partneri (pieejams https://lspa.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=4113&Itemid=594)

⁷⁷ LSPA Erasmus sadarbības partneri (pieejams https://lspa.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=757&Itemid=317)

⁷⁸ Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi Nr. 795 "Studiju programmu licencēšanas noteikumi". (pieejams <https://likumi.lv/ta/id/303957>)

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

2018.gada 11.janvārī, protokols Nr.5), saskaņots Izglītības un zinātnes ministrijas izveidotā Pedagogu izglītības jaunveides konsultatīvā padomē (2022. gada 7. janvāra elektroniskās saskaņošanas protokols Nr. 14).

Papildu esošajos LSPA cilvēkresursu attīstības plānos noteiktajam, darbinieku profesionālo kompetenču pilnveides vajadzības tiek apzinātas, balstoties uz darbinieku darba, kompetenču novērtēšanas rezultātiem un neatkarīgām individuālām pārrunām, kā rezultātā LSPA akadēmiskā un vispārējā personāla esošā izglītība un kompetences tiek papildinātas praksē darbā, kā arī iespēju robežās apgūstot jaunas zinības, ceļot savu kompetenču līmeni, apmeklējot kursus, seminārus, konferences, kongresus, forumus, iesaistoties Erasmus+ mobilitātes pasākumos, zinātniskās pētniecības tīklos, aktīvi iesaistoties asociāciju darbībā sporta jomā Latvijā un starptautiskā līmenī, un citos pieredzes apmaiņas pasākumos.

V. Pielikumu saraksts

1. pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” salīdzinājums ar citu augstskolu studiju programmām
2. pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstības valsts izglītības standartam novērtējums
- 3.pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstības skolotāja profesijas standartam novērtējums
- 3.1. pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstības sporta trenera profesijas standartam novērtējums
4. pielikums. Studiju programmas plānojums visām paredzētajām studiju programmas īstenošanas formām
5. pielikums. Studiju programmas "Sporta un izglītības speciālists" apakšprogrammas “Pielāgots fizisko aktivitāšu speciālists izglītībā” mācību kursu apraksti
- 5.1. pielikums. Studiju programmas "Sporta un izglītības speciālists" apakšprogrammas “Pirmsskolas sporta skolotājs” mācību kursu apraksti
- 5.2. pielikums. Studiju programmas "Sporta un izglītības speciālists" apakšprogrammas “Sporta veida treneris” mācību kursu apraksti
6. pielikums. Studiju kursu kartējums studiju programmā “Sporta un izglītības speciālists”
7. pielikums. Studiju prakses nolikumi
8. pielikums. Darba devēju nodomu līgumu saraksts par studējošo prakses nodrošināšanu
- 8.1. pielikums. Darba devēju nodomu līgumi par studējošo prakses nodrošināšanu
9. pielikums. Studiju programmas īstenošanā iesaistīto mācībspēku saraksts
- 9.1.pielikums. Mācībspēku biogrāfijas (Curriculum Vitae) Europass formā
- 9.2. pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” LSPA mācībspēku zinātnisko publikāciju saraksts recenzējamās izdevumos
10. pielikums. Studiju programmas “Sporta un izglītības speciālists” atbilstība Standartu un vadlīniju kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG) 1. daļas standartiem
11. pielikums. Senāta lēmums par studiju programmas izveidošanu
12. pielikums. Neatkarīgā ekspertīze par studiju programmu – sniegtais viedoklis
13. pielikums. Par augstākās izglītības programmas apgūšanu izsniedzamā diploma un tā pielikuma paraugs
14. pielikums. Studiju programmas "Sporta un izglītības speciālists" izmaksas
15. pielikums. Studiju līguma paraugs
16. pielikums. Augstskolas nolikums par ārpus formālās izglītības apgūto vai profesionālajā pieredzē iegūto kompetenču un iepriekšējā izglītībā sasniegtu studiju rezultātu atzīšanai
17. pielikums. Dokuments, kas apliecina, ka augstskola nodrošinās iespējas turpināt izglītības iegūvi citā studiju programmā, ja studiju programmas īstenošana tiks pārtraukta un/vai nodrošinās zaudējumu kompensāciju, ja studiju programma LSPA rīcības (darbības vai bezdarbības) dēļ netiek akreditēta vai tiek atņemta studiju programmas licence un studējošais nevēlas turpināt studijas citā studiju

programmā

18. pielikums. LSPA iekšējie normatīvie akti

19. pielikums. IZM atzinums par Programmas atbilstību informatīvajā ziņojumā
“Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām
atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā” iekļautajām prasībām

VI. Pielikumi